

รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร

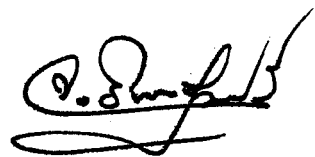
12๙๖1

กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล
สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
กระทรวงแรงงาน

คำนำ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 เห็นชอบมาตรการสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา) โดยมีมาตรการพิเศษต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ยังคงอยู่ในพื้นที่และรักษาพื้นที่ไว้ และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไป รวมถึงสร้างหลักประกัน ในการรักษาสภาพการจ้างงานให้แรงงานมีรายได้อย่างต่อเนื่อง และช่วยลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งกระทรวงแรงงานตอบสนองมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการด้านแรงงานเพื่อสนับสนุน และมาตรการหนึ่ง คือการดำเนินงานโครงการสร้างงานและจ้างงานเร่งด่วนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดทำโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร เพื่อจ้างงานบัณฑิตว่างงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา(อำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) รวม 294 คน เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของกระทรวงแรงงานระดับตำบล ในการนำบริการของกระทรวงแรงงานทุกด้านลงไปสู่เป้าหมายได้ตรงความต้องการอย่างแท้จริง และให้เป็นผู้ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานและเป็นพี่เลี้ยงให้กับอาสาสมัครแรงงานในระดับพื้นที่ โครงการฯ ดังกล่าวทำให้ประชาชน(บัณฑิตที่ว่างงาน) มีงานทำและมีรายได้ จึงเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน สำนักตรวจและประเมินผล ซึ่งมีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานตามภารกิจ จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการประเมินผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครขึ้น ในระหว่างเดือนธันวาคม 2550 - กันยายน 2551 เพื่อติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อนำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

(นายจุฑาวัช อินทรสุขศรี)

ปลัดกระทรวงแรงงาน

สิงหาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)	1
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	4
3. กรอบการประเมินผลการดำเนินงาน	5
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	7
5. เกณฑ์การประเมินผล	7
6. ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 บัณฑิตอาสาสมัคร	
1. ความเป็นมา	9
2. ขั้นตอนการปฏิบัติการกิจของบัณฑิตอาสาสมัคร	10
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่	45
บทที่ 3 การประเมินผลการดำเนินงาน	
1. การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่	53
2. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน	55
3. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน	61
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่	66
5. การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตอาสาสมัคร	68
6. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	69
บทที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค	
1. ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน	73
2. ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน	76
3. ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้อาสาสมัครแรงงาน	78
4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอื่น ๆ	79
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะ	
1. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตอาสาสมัคร	82
2. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานผู้ประเมิน	85

สารบัญ

ภาคผนวก

- ก. โครงการประเมินผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ข. กำหนดการเดินทางไปสำรวจข้อมูลในพื้นที่
- ค. แบบสอบถาม ชุดที่ 1 – 3
- ง. ภาพกิจกรรม

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
2.1	ร้อยละของการจัดทำ / ประสานการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัครจำแนกรายจังหวัด	16
2.2	ร้อยละของรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน/โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20
2.3	ร้อยละของงานบริการด้านแรงงานไปสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล และหมู่บ้าน	28
2.4	ร้อยละของจังหวัดที่นำบริการด้านแรงงานลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล และหมู่บ้าน จำแนกตามประเภทงานบริการ	29
2.5	ร้อยละของเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด	33
2.6	ร้อยละของจังหวัดที่มีการสร้าง/ ขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานจำแนกตามประเภทเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน	34
2.7	ร้อยละของวิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด	38
2.8	ร้อยละของจังหวัดที่ใช้วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน จำแนกตามประเภทของวิธีการสรรหา	39
2.9	ร้อยละของวิธีการให้ความรู้/ แนะนำ/ นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด	43
2.10	ร้อยละของจังหวัดที่ใช้วิธีการให้ความรู้/ แนะนำ/ นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานจำแนกตามประเภทของวิธีการ	45
2.11	ร้อยละของวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด	49
2.12	ร้อยละของจังหวัดที่ใช้วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานจำแนกตามประเภทของวิธีการ	51
3.1	ร้อยละของบัณฑิตอาสาสมัคร จำแนกตามเพศ	54
3.2	ร้อยละของบัณฑิตอาสาสมัคร จำแนกตามกลุ่มอายุ	54

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร	15
2.2	รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน/ โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	21
2.3	บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานนำไปบริการประชาชนในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน จำแนกรายด้าน และรายจังหวัด	27
2.4	ประเภทของเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในแต่ละพื้นที่	32
2.5	วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร	37
2.6	วิธีการให้ความรู้/ แนะนำ/ นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร	42
2.7	วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร	48
3.1	ผลการประเมินการสำรวจข้อมูล Profile รายครัวเรือน รายจังหวัด	55
3.2	ผลการประเมินการจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร รายจังหวัด	57
3.3	ผลการประเมินการประสานแผนงาน/ โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัครรายจังหวัด	58
3.4	ผลการประเมินการประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่พื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน รายจังหวัด	59
3.5	ผลการประเมินการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน	61
3.6	ผลการประเมินการสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน รายจังหวัด	62
3.7	ผลการประเมิน เรื่อง การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มในพื้นที่รับผิดชอบ รายจังหวัด	63
3.8	ผลการประเมิน เรื่อง การอบรมให้ความรู้/ แนะนำ/ นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รายจังหวัด	64

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.9	ผลการประเมินการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน	66
3.10	ผลการประเมิน เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่	67
3.11	ผลการประเมินในภาพรวมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบ	68
3.12	ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานรายด้านภารกิจหลัก	70
3.13	ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานรายจังหวัด	72

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ความนำ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 เห็นชอบมาตรการสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอบันยาสถาพร และอำเภอเทพา) โดยมีมาตรการพิเศษด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกันตนในพื้นที่ยังคงอยู่ในพื้นที่และรักษาพื้นที่ไว้ และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไป รวมถึงสร้างหลักประกันในการรักษาสภาพการจ้างงานให้แรงงานมีรายได้อย่างต่อเนื่อง และช่วยลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งกระทรวงแรงงานตอบสนองมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการด้านแรงงานเพื่อสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ การจัดหาแรงงานสนับสนุนสถานประกอบการ โดยเฉพาะการจัดสรรโควตาแรงงานต่างด้าวให้แก่ นายจ้าง / สถานประกอบการ การสร้างหลักประกันทางสังคมแก่แรงงาน โดยการสนับสนุนเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำให้กับสถานประกอบการ และการสร้างงานและการจ้างงานเร่งด่วน

โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครเป็นโครงการหนึ่งภายใต้มาตรการด้านการสร้างงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจ้างบัณฑิตในพื้นที่ที่ยังว่างงานอยู่ให้เป็นอาสาสมัคร ช่วยสนับสนุนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาแรงงานในระดับพื้นที่

การดำเนินการตามนโยบายและมาตรการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้จัดทำ **“โครงการประเมินผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร)”** ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร ปีงบประมาณปีที่ผ่านมา คือ ปีงบประมาณ 2550 และนำเสนอผลการประเมินต่อผู้บริหารเพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ให้สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ในการประเมินผลได้กำหนดประเด็นการประเมินไว้ 5 ประการคือ

1. การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่
2. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงแรงงาน
3. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน

4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่

5. การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตอาสาสมัคร

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** จัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง และ**ส่วนที่ 2** จัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ 3 กลุ่ม คือ แรงงานจังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบ เรื่อง อาสาสมัครแรงงาน และบัณฑิตอาสาสมัคร

2. ผลการดำเนินงาน

2.1 การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ โครงการนี้สามารถช่วยลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา และสงขลา (4 อำเภอ คือ อำเภอยะนะ สะบ้าย้อย นาทวี และเทพา) ได้ถึง 294 คน ทำให้บัณฑิตอาสาสมัครและครอบครัวเหล่านี้มีรายได้เดือนละ 7,630 บาท หรือปีละ 91,560 บาท ทำให้เกิดการกระจายรายได้ และมีเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นรวมทั้งสิ้น 26.919 ล้านบาท

2.2 การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่

(1) การสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน บัณฑิตอาสาสมัครได้มีการศึกษาสภาพทั่วไปในด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตำบลที่แต่ละคนประจำอยู่ เพื่อทำความเข้าใจก่อนการลงพื้นที่สำรวจ จากนั้นจึงเป็นการสำรวจจริง ซึ่งแต่ละจังหวัดได้จัดทำสรุปผลการสำรวจข้อมูล Profile รายครั้วเรือน ส่งให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นประจำทุกเดือน

(2) การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ บัณฑิตอาสาสมัครเข้าไปดำเนินการจัดทำ / ประสานการดำเนินโครงการจำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการหลัก ดังนี้

(2.1) โครงการจ้างงานเร่งด่วนและฝึกอบรมอาชีพของผู้ประสบภัยธรรมชาติ

(2.2) โครงการเปิดศูนย์เด็กเล็กในตำบล

(2.3) โครงการฝึกอบรมอาชีพอิสระ / อาชีพเสริม ได้แก่ โครงการอบรมและสาธิตกลุ่มเกษตรผู้ใช้สารอินทรีย์ , โครงการเพาะเห็ดฟางและการอบรมและสาธิตกลุ่มเกษตรผู้ใช้สารอินทรีย์ , โครงการกลุ่มเลี้ยงแพะ , การทำลูกชุบ , การทำของชำร่วย , การรับเสื้อผ้าไปตัดเย็บ , โครงการสร้างชีวิตให้คอซึซนมล(ตัดเย็บเสื้อผ้าและร้อยลูกปัด) , การจัดฝึกอบรมการทำน้ายาล้างจาน น้ายาซักผ้า , โครงการเลี้ยงปลาตุ๊ก , โครงการเลี้ยงวัว , การทำคริสตัล

(2.4) โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์

(2.5) โครงการตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน

(3) การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ควรนำไปเป็นต้นแบบในการปฏิบัติการกิจขับเคลื่อนภารกิจนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

(3.1) การเข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเพื่อการจัดทำแผนชุมชนประจำปี และแผนราย 3 ปี

(3.2) การศึกษาข้อมูลปัญหา ความต้องการของผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน และนำเสนอข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3.3) การชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครที่ทำงานและเป็นตัวแทนของแรงงานจังหวัด และบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงแรงงาน

(4) การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน บัณฑิตอาสาสมัครได้ประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานนำบริการด้านแรงงานต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ด้านการจัดหางาน ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน และด้านอื่น ๆ ลงสู่ประชาชนในระดับตำบลและหมู่บ้าน แต่ละด้านมีงานบริการ รวมทั้งสิ้น 10 งานบริการ ดังนี้

ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีงานบริการ 2 งาน ได้แก่ การสำรวจแรงงานนอกระบบ และการให้ความรู้ด้านกฎหมาย (กฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน)

ด้านการจัดหางาน มีงานบริการ 3 งาน ได้แก่ แรงงานต่างด้าว การจัดหางานในประเทศ การตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน มีงานบริการ 1 งาน ได้แก่ การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น

ด้านการประกันสังคม มีงานบริการ 1 งาน ได้แก่ การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน

ด้านอื่น ๆ มีงานบริการ 3 งาน ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแรงงาน (การหลอกลวงคนหางานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และความรู้ทั่วไป) การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน

2.3 การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่

(1) การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

(1.1) ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ

(1.2) กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ

(1.3) อาสาสมัครจากองค์กรต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้าน

(1.4) สถานศึกษาในชุมชน

(2) การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการสรรหาเพื่อจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มในหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

(2.1) ลงพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง

(2.2) ให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

(2.3) ให้ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

(2.4) ติดประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานในสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล มัสยิด เป็นต้น

(3) การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

(3.1) ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุยถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน

(3.2) นำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อให้กับอาสาสมัครแรงงาน

(3.3) นำอาสาสมัครแรงงานไปทำงานพร้อมกันทุกครั้งจะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน

(3.4) ให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช้การไปพบด้วยตนเอง เช่น โทรศัพท์ , นัดพบตามสถานที่ต่าง ๆ (ห้องสมุดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) , องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.))

(3.5) พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด

(3.6) แนะนำอาสาสมัครแรงงานเข้าไปศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ด้านแรงงานเพิ่มเติมในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน

(3.7) จัดทำคู่มือการทำงานของอาสาสมัครเบื้องต้น ให้อาสาสมัครแรงงานทำความเข้าใจก่อนเข้าอบรม

(3.8) ให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน มาก่อนเป็นพี่เลี้ยงให้กับอาสาสมัครแรงงานคนใหม่

2.4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

(1) อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครแรงงานให้เข้าใจและชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน

(2) จัดอบรม ประชุมสัมมนา แยกนำเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

(3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครแรงงานให้มีความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในการออกหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ / อำเภอเคลื่อนที่

(4) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านแรงงานโดยการฝึกให้พูดต่อหน้าชุมชน / ประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงานโดยตรง

(5) เรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำอาสาสมัครแรงงานประจำตำบล

(6) ลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อสร้างความมั่นใจ

(7) จัดหมู่บ้านอาสาสมัครแรงงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในหมู่บ้าน

4. การกิจหน้าที่ในส่วนของการทำงานร่วมกับ ศอ.บต. และการกิจหน้าที่อื่นของอำเภอที่บัณฑิตอาสาสมัครประจำอยู่

นอกจากนี้บัณฑิตอาสาสมัครยังมีการกิจทำงานร่วมกับ ศอ.บต. และอำเภอที่บัณฑิตอาสาสมัครประจำอยู่ ดังนี้

- 4.1 ช่วยงานธุรการ งานสารบรรณ
- 4.2 จัดเก็บข้อมูลครูในโรงเรียนตาภิกา และโรงเรียนปอเนาะ
- 4.3 ช่วยงานอำเภอเคลื่อนที่
- 4.4 ร่วมงานในโครงการตามยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข
- 4.5 เข้าร่วมในโครงการพัฒนาสมานฉันท์สัมพันธ์โดยการเข้าพัฒนามัสยิด
- 4.6 ช่วยเหลือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในตำบลในการจัดทำแผน/โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ
- 4.7 ร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 และร่วมรณรงค์การเลือกตั้งไม่ซื้อสิทธิขายเสียง
- 4.8 ร่วมกิจกรรมปลูกข้าวเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 4.9 ร่วมกิจกรรมฝึกทบทวน ชรบ. ของตำบลใน อำเภอตากใบ
- 4.10 เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.
- 4.11 ร่วมโครงการประชุมที่มพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน

4.12 เข้าร่วมพิธีเปิดศูนย์ฝึกอาชีพภูผา และได้เข้าร่วมพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมอาชีพการทำผ้าบาติก

4.13 ร่วมกิจกรรมการประกวดการแข่งขันการกวนอาซุร

5. การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตอาสาสมัคร บัณฑิตอาสาสมัครได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนการปฏิบัติหน้าที่ และระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจด้านแรงงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินผล

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ขอโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครในภาพรวมพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.09 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานเป็นรายด้านภารกิจหลัก มีผลการประเมินเรียงตามลำดับ ดังนี้

- การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ และการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตอาสาสมัคร มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ย 3.0 คะแนน
- รองลงมา คือ การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงแรงงาน และการขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.75 และ 1.70 คะแนนตามลำดับ
- น้อยที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.0 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานเป็นรายจังหวัดในภาพรวม มีผลการประเมินเรียงตามลำดับ คือ จังหวัดสงขลามีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมสูงที่สุด คือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีคะแนนเฉลี่ย 2.24 คะแนน รองลงมา คือ จังหวัดนราธิวาสมีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมรองลงมา คือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.1 คะแนน จังหวัดยะลามีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมเป็นอันดับ 3 คือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.04 คะแนน และจังหวัดปัตตานีมีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมต่ำที่สุด คือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.96 คะแนน

4. ปัญหาและอุปสรรค

การปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของบัณฑิตอาสาสมัครในพื้นที่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหลายประการ ซึ่งสรุปในส่วนที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงแรงงาน

ด้านการสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน

(1) สถานการณ์ความไม่สงบ ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ มีความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่ ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ข้อมูลบางส่วนจึงไม่สมบูรณ์และบิดเบือนความจริง เช่น ด้านรายรับรายจ่าย ทรัพย์สิน ที่ดิน หนี้สิน ฯ รวมทั้งการเดินทางลำบาก

(2) การสำรวจข้อมูลมีความซ้ำซ้อนของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านเบื่อหน่ายที่จะให้ข้อมูล

(3) ประชาชนบางคนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่และภารกิจของบัณฑิตอาสาสมัครหรือการพูดคุยกับประชาชนที่นับถือต่างศาสนา กัน ทำให้การสำรวจยากยิ่งขึ้น

**ด้านการจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
แรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ**

- (1) ประชาชนมีความต้องการไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน
- (2) ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม ทำสวน เวลาว่างไม่ตรงกัน จึงลำบากมากในการจัดเวลาให้ในการจัดอบรม
- (3) ไม่มีงบประมาณสนับสนุน หรือมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการฝึกอาชีพ

**ด้านการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)**

- (1) อปท. บางแห่ง / อำเภอยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และยังไม่เห็นความสำคัญของบัณฑิตอาสาสมัคร ทำให้ยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่

- (2) บัณฑิตอาสาสมัคร ไม่ได้มีโอกาสให้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับเวทีประชาคม

**ด้านการประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการ
พื้นฐานของกระทรวงแรงงานไปบริการให้แก่ประชาชน**

- (1) ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากบางพื้นที่เป็นพื้นที่สีแดง ทำให้ไม่สามารถเข้าไปพูดคุยกับชาวบ้านได้
- (2) อาสาสมัครแรงงานไม่อยากทำเพราะไม่มีค่าตอบแทน
- (3) ขาดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ ที่จะใช้เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับอาสาสมัครแรงงาน

2. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่

ด้านการสร้างเครือข่ายด้านแรงงาน

- (1) ประชาชนและหน่วยงานของรัฐเองไม่ค่อยให้ความสำคัญกับงานอาสาสมัครแรงงาน เนื่องจากไม่มีค่าตอบแทน ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกระทรวงแรงงาน ของบัณฑิตอาสาสมัคร และในการเป็นอาสาสมัครแรงงาน บางพื้นที่จะไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ไว้วางใจ

- (2) ตัวบัณฑิตอาสาสมัครเองยังไม่เข้าใจชัดเจนเรื่องการสร้างเครือข่าย ทำให้ต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มสำหรับบัณฑิต

ด้านการจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

- (1) เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความกลัวและหวาดระแวง ต้องใช้เวลาเพื่อการตัดสินใจสมัครเป็น อาสาสมัครแรงงาน

- (2) ประชาชนในพื้นที่ ไม่ค่อยให้ความสนใจสมัครเป็นอาสาสมัครแรงงาน เพราะว่ามีบัณฑิตอาสาสมัครแรงงานอยู่แล้ว ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพประจำอยู่ และไม่มี

คำตอบแทนให้ บางกลุ่มไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ เพราะปัญหาการเดินทาง หรือขาดรายได้ ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำสวนยาง มีรายได้ดี

ด้านการอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

(1) มีปัญหาเป็นบางครั้งกับการนัดรวมกลุ่มอาสาสมัครแรงงานเพื่อชี้แจงการทำงาน เพราะต่างคนมีหน้าที่การทำงานที่รับผิดชอบอยู่ หรือมีภารกิจส่วนตัว ทำให้ไม่มีเวลาร่วมกัน ไม่สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และไม่มีคำตอบแทนให้ รวมทั้งยังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้อาสาสมัครแรงงาน

(1) ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจเท่าไรนัก ขาดความเข้าใจในการทำงานของอาสาสมัครแรงงาน และต้องการคำตอบแทน ทำให้มีอาสาสมัครแรงงานไม่ครบทุกหมู่บ้าน จึงไม่สามารถจัดตั้งแกนนำอาสาสมัครแรงงานได้

(2) เนื่องจากอาสาสมัครแรงงานบางคนไม่มีเวลาร่วมกัน มีงานที่ทำเป็นประจำอยู่แล้ว บางคนก็ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครให้กับหลายหน่วยงาน และบางคนยังขาดความเชื่อมั่นในตัวของบริษัทอาสา เนื่องจากว่าเป็นแค่เพียงลูกจ้างเท่านั้น จึงเป็นปัญหาที่จะรวมกลุ่มได้

(3) ภารกิจของบริษัทอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอื่น ๆ

(1) ปัญหาด้านบทบาท หน้าที่ของบริษัทอาสาสมัคร

(1.1) การที่บริษัทอาสาสมัครอยู่กับปลัดอำเภอประจำตำบลนั้น ต้องทำงานหลาย ๆ ด้าน อีกทั้งหน่วยงานที่ไม่ใช่สังกัดกระทรวงแรงงาน เรียกไปช่วยงานทำให้การขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงแรงงานนั้นเป็นไปอย่างไม่เต็มที่เท่าที่ควร

(1.2) บริษัทอาสาสมัครมีพื้นที่รับผิดชอบกว้าง จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่

(1.3) บทบาทหน้าที่ของบริษัทอาสาสมัคร ไม่เป็นที่ยอมรับและเข้าใจของประชาชนในพื้นที่

(2) ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน ช่วงอายุสัญญาจ้างใกล้จะหมดสัญญาจึงทำให้การทำงานมีการกังวลในเรื่องการตกงาน อยากให้มีการทำสัญญาเพิ่มอย่างต่อเนื่องเพื่อความต่อเนื่องของงานด้านแรงงานต่อไป

(3) ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งของบริษัทอาสาสมัคร และอาสาสมัครแรงงาน ที่ไม่มีงบประมาณให้

(4) ปัญหาด้านแบบการรายงาน บางครั้งเป็นคำถามเดิม ๆ แต่คนละหน่วยงาน และบัณฑิตอาสาสมัครจะได้รับไม่ตรงกัน ทำให้ต้องไปถามข้อมูลซ้ำในเวลาไล่เลี่ยกัน ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย

(5) ปัญหาด้านพื้นที่ดำเนินการ ควรจะมีสำนักงานในตำบลและกำหนดเนื้องานให้แก่บัณฑิตโดยชัดเจน การลงพื้นที่เมื่อเก็บข้อมูลบางที่ชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือ จึงต้องใช้เวลาในการชี้แจงให้ชาวบ้านทราบ

(6) ปัญหาด้านการเดินทางเข้าทำงานในพื้นที่เสี่ยงภัยและมีเหตุการณ์ความไม่สงบ พื้นที่ห่างไกล เปลี่ยว บัณฑิตอาสาสมัครไม่สามารถเข้าพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถเข้าไปทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ล่าช้าและยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล

(7) ปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น กล้องถ่ายรูปสำหรับบันทึกภาพไว้เป็นหลักฐานในการออกสำรวจข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ มีไม่เพียงพอกับจำนวนบุคลากรในหน่วยงานทำให้การรายงานผลสรุปต่าง ๆ อาจล่าช้า

(8) ปัญหาด้านการรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน การรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนนั้นต้องมีลายเซ็นปลัดอำเภอประจำตำบลประกอบกับผลงาน ซึ่งมีปัญหาอยู่ว่า ปลัดอำเภอประจำตำบลไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะของบัณฑิตอาสาสมัคร

(1) ควรมีหน่วยงานของกระทรวงแรงงานประจำแต่ละอำเภอ เป็นหัวหน้าโดยตรง เพื่อจะได้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับงานของกระทรวงแรงงานโดยตรง และให้มีหัวหน้าการปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดเพียงหน่วยงานเดียว มีสถานที่ทำงานเฉพาะ

(2) ควรสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติงานของทั้งบัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่ ค่าน้ำมันรถ ค่าพาหนะเดินทางให้กับอาสาสมัครแรงงาน ค่าน้ำดื่มในการจัดประชุมอาสาสมัครแรงงาน ค่าใช้จ่ายจัดทำบอร์ดของแต่ละชุมชน ค่าเสี่ยงภัยเพื่อชดเชยเรื่องความมั่นคงในการทำงาน ค่าตอบแทนให้กับเครือข่ายอาสาสมัคร ค่าโทรศัพท์ ค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ค่าถ่ายเอกสาร ค่าล้างอัดรูปภาพ เป็นต้น)

(3) ปรับปรุงในเรื่องแบบสำรวจต่างๆ ควรที่จะต้องให้กระชับเข้าใจง่าย ตัดบางคำถามที่ไม่จำเป็น ให้ถามเท่าที่แรงงานจะใช้ประโยชน์

(4) ทำหนังสือขออนุญาตผู้นำชุมชนเพื่อความสะดวกในการลงพื้นที่

(5) ควรให้บัณฑิตอาสาและอาสาสมัครแรงงานมีบทบาทหน้าที่ที่เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่านี้ เพราะคนในพื้นที่จะไม่ค่อยมีความศรัทธาในบัณฑิตอาสาและอาสาสมัคร

(6) เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้บัณฑิตอาสาสมัครด้วยการฝึกอบรมเทคนิคต่าง ๆ

(7) ประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาฯ รวมทั้งงานของกระทรวงแรงงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีการเปิดตัวบัณฑิตอาสาฯ กับคนในตำบลอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้รับรู้ เพื่อให้เกิดการยอมรับ ให้ความสำคัญ

(8) จัดตั้งศูนย์แรงงานระดับตำบลและอำเภอ เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบัณฑิตอาสา และประชาชนที่มาติดต่อขอใช้บริการจากกระทรวงแรงงาน

5.2 ข้อเสนอแนะของหน่วยงานผู้ประเมิน

นอกจากข้อเสนอแนะของบัณฑิตอาสาสมัครแล้ว หน่วยงานผู้ประเมินยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(1) การสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน ควรนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาประมวลผลและวิเคราะห์ และนำไปใช้ประกอบการวางแผนกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาด้านแรงงานเฉพาะพื้นที่ ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาด้านแรงงานตรงจุดมากที่สุด

(2) การออกปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความไม่สงบ (พื้นที่สีแดง และสีเหลือง) บัณฑิตอาสาสมัครควรเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน โดยควรทำงานเป็นทีม กำหนดปฏิทินการทำงานของอำเภอ และให้ลงพื้นที่พร้อมกันเป็นกลุ่ม เพื่อความปลอดภัย และยังช่วยในเรื่องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักการ KM (Knowledge Management) อีกด้วย

(3) ควรกำหนดแผนการดำเนินงาน (Gantt Chart) ของบัณฑิตอาสาสมัครในพื้นที่ เป็นกรอบการทำงานกว้าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตอาสาสมัครแต่ละพื้นที่สามารถวัดผล และประเมินผลการทำงานได้ภายใต้กรอบเดียวกัน

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 เห็นชอบมาตรการสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสบ้าย้อย และอำเภอเทพา) โดยมีมาตรการพิเศษด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ยังคงอยู่ในพื้นที่และรักษาพื้นที่ไว้ และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไป รวมถึงสร้างหลักประกันในการรักษาสภาพการจ้างงานให้แรงงานมีรายได้อย่างต่อเนื่อง และช่วยลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งกระทรวงแรงงานตอบสนองมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการด้านแรงงานเพื่อสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ

1. การจัดหาแรงงานสนับสนุนสถานประกอบการ โดยเฉพาะการจัดสรรโควตาแรงงานต่างด้าวให้แก่นายจ้าง / สถานประกอบการในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การสร้างหลักประกันทางสังคมแก่แรงงาน โดยการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้กับสถานประกอบการ

3. โครงการสร้างงานและการจ้างงานเร่งด่วนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กระทรวงแรงงานได้กำหนดนโยบายและมาตรการในการดำเนินงานด้านการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยึดหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” และนโยบาย 4 ป. ได้แก่ ประหยัด เป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ โดยการ

1. สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. สนับสนุนการดำเนินงานโครงการสร้างงานและจ้างงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มภารกิจที่ 4 ฝึกทักษะ / อาชีพ และมีงานทำในสถานประกอบการ

3. บริหารการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีให้สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- การจัดหางานในประเทศ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานมีงานทำ โดยให้บริการแก่นายจ้างเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องการแรงงานให้ได้แรงงานที่ต้องการ และให้บริการแก่ผู้หางานตามความรู้ความสามารถ ให้มีงานทำ มีรายได้ที่เหมาะสมโดยไม่คิดค่าตอบแทน

- การจัดหางานต่างประเทศ เป็นการคุ้มครอง ดูแล และช่วยเหลือคนหางานที่ไปทำงานต่างประเทศให้ได้รับการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งให้การคุ้มครองแรงงานในเรื่องสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ค่าจ้างที่เป็นธรรม สภาพความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานที่เหมาะสม

- การควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อดูแล ตรวจสอบ และควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศให้เป็นไปตามกฎหมาย และเกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยมากที่สุด รวมถึงการควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราว

4. กำหนดแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมรองรับการเข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ของผู้จบการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานของแรงงานวัยรุ่น และการขาดแคลนแรงงานของภาคอุตสาหกรรมการผลิต

5. เพิ่มผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรให้มีอาชีพเสริมในช่วงฤดูการ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการทำงานเต็มเวลาอย่างน้อย 6 ชั่วโมง เพื่อให้มีรายได้ตลอดปี

6. พัฒนาและสร้างเครือข่ายระบบแนะแนวอาชีพกับพันธมิตรในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานอย่างทั่วถึง

7. ให้บริการจัดหางาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดตามปกติ และให้บริการจัดหางานพิเศษแก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่

- โครงการมีงานทำชุมชนเข้มแข็ง
- โครงการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเป็นระบบ
- โครงการจัดหางานพิเศษให้นักเรียน
- โครงการสร้างอาชีพใหม่ให้คนว่างงาน

8. การดำเนินงานในลักษณะเชิงรุก โครงการสร้างงานและจ้างงานเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเหตุการณ์ความไม่สงบ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสร้างสันติสุขในชุมชน / หมู่บ้าน เพื่อให้มีการพัฒนาอาชีพ / ทักษะฝีมือให้เข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างถาวรจากสถานประกอบการ

9. ดำเนินการตามมาตรการสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

9.1 มาตรการสนับสนุนแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้ดำเนินการเปิดจดทะเบียนคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่หลบหนีเข้าเมืองและลักลอบทำงานอยู่แล้วใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล

และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอบ้านย้อย และอำเภอเทพา)) ทั้งที่เคยจดทะเบียน (มี ท.ร. 38 / 1) และไม่เคยจดทะเบียน (ไม่มี ท.ร.38/1) ซึ่งนายจ้างรับรองว่าได้จ้างเข้าทำงานอยู่แล้วก่อนมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 และวันที่ 30 มกราคม 2550 โดยกำหนดเงื่อนไขการเคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่จังหวัดได้เฉพาะ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนการอนุญาตเปลี่ยนนายจ้างให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด

9.2 มาตรการเพื่อสร้างหลักประกันทางสังคมสำหรับแรงงาน เนื่องจากข้อจำกัดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ทำให้ไม่อาจกำหนดช้อยกเว้นการนำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมในพื้นที่บางพื้นที่ได้ กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคมได้สนับสนุนวงเงินจำนวน 400 ล้านบาท ผ่านธนาคารกรุงไทย และธนาคารออมสิน เพื่อปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถานประกอบการ ระยะเวลาโครงการ 2 ปี (1 กุมภาพันธ์ 2550 – 2552)

10. การพัฒนาหรือฝึกอบรมฝีมือแรงงานประกอบด้วย

10.1 การพัฒนาฝีมือเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยดำเนินการฝึกเสริมทักษะแรงงานกลุ่มที่ยากจน และแรงงานในชนบท เพื่อพัฒนาให้มีทักษะฝีมือสำหรับประกอบอาชีพ หรือมีรายได้เพิ่ม หรือปรับเปลี่ยนอาชีพและการพัฒนา / ส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เพื่อให้แรงงานมีทักษะฝีมือพร้อมในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นทางเลือกในการมีอาชีพ และมีรายได้

10.2 การพัฒนาฝีมือและศักยภาพแรงงานใหม่ เพื่อผลิตกำลังแรงงานซึ่งมีฝีมือในขั้นต้นในสาขาอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ให้มีทักษะฝีมือและความสามารถในการทำงานกับเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน / ระดับกลาง ควบคู่ไปกับการพัฒนานิสัยอุตสาหกรรม

10.3 พัฒนาฝีมือและศักยภาพรองรับการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม โดยดำเนินการฝึกอาชีพให้กับผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้วในตลาดแรงงาน ให้มีทักษะฝีมือสูงขึ้นเท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานให้กับแรงงานที่อยู่ในสถานประกอบการ หรือกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาเพื่อเตรียมเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้แก่ลูกจ้าง

10.4 การพัฒนาฝีมือและศักยภาพรองรับการแข่งขันภาคบริการ โดยดำเนินการพัฒนาศักยภาพแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

10.5 การพัฒนาฝีมือและศักยภาพรองรับการแข่งขันภาคขนส่ง / โลจิสติกส์

11. คุ้มครองแรงงานให้แรงงานทั้งในและนอกระบบได้รับสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

12. ส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านแรงงานสัมพันธ์ในสถานประกอบการ

13. ส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการจัดสวัสดิการแรงงานนอกเหนือกฎหมายกำหนด เช่น ที่พักอาศัย บริการรถรับ – ส่ง ชุดทำงาน เป็นต้น

14. ส่งเสริม พัฒนา และกำกับให้สถานประกอบกิจการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน

15. ส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการนำมาตรฐานแรงงานไทยว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไทย (มรท. 8001 – 2546) ไปพัฒนาในสถานประกอบกิจการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน

16. จ้างงานประชาชนในพื้นที่ที่แนะนำประกันสังคมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้ เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

17. จ้างบัณฑิตในพื้นที่ที่ยังว่างงานอยู่ให้เป็นอาสาสมัคร ช่วยสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในระดับพื้นที่

การดำเนินการตามนโยบายและมาตรการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาแรงงาน ปีงบประมาณ 2550 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในลักษณะนี้ในปีต่อ ๆ ไป กระทรวงแรงงานจึงได้จัดทำ **“โครงการประเมินผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร)”** ขึ้น เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมา คือ ปีงบประมาณ 2550 และนำเสนอผลการประเมินต่อผู้บริหารเพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ให้สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2550 (โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร) ว่าผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร

3. กรอบการประเมินผลการดำเนินงาน

กรอบและประเด็นการประเมิน	ลักษณะการประเมิน / ตัวชี้วัด	ระดับการประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธีการรวบรวมข้อมูล
1. การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่	จำนวนของบัณฑิตอาสาสมัครที่ได้รับการจ้างงาน	- ภาพรวม	- สำนักงานแรงงานจังหวัด	- รวบรวมจากเอกสาร
2. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของ				
2.1 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน	2.1 ร้อยละเฉลี่ยของผลการดำเนินงานด้านแรงงาน	- ภาพรวม - รายจังหวัด	- สำนักงานแรงงานจังหวัด - กลุ่มสนับสนุนเครือข่ายและประสานภูมิภาค สำนักรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	- รวบรวมจากเอกสาร
2.2 หน่วยงานอื่น	2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่	- รายพื้นที่	- บัณฑิตอาสาสมัคร	- รวบรวมจากแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย
3. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน	ร้อยละของอาสาสมัครแรงงานที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเทียบกับจำนวนอาสาสมัครแรงงานที่มีอยู่เดิม	- ภาพรวม - รายจังหวัด	- บัณฑิตอาสาสมัคร	- รวบรวมจากแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย

3. การอบการประเมินผลการดำเนินงาน

กรอบและประเด็นการประเมิน	ลักษณะการประเมิน / ตัวชี้วัด	ระดับการประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธีการรวบรวมข้อมูล
4. การเสริมสร้างความรู้เพิ่มเติมของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่				
5. การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตอาสาสมัคร	- การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาบัณฑิตอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่	- ภาพรวม - รายพื้นที่	- บัณฑิตอาสาสมัคร - เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัด	- รวบรวมจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป้าหมาย
6. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัคร	การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในแต่ละพื้นที่	- ภาพรวม	- บัณฑิตอาสาสมัคร - เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัด	- รวบรวมจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป้าหมาย

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการติดตามประเมินผลตามโครงการนี้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 จัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลการดำเนินงานตามโครงการ ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัคร และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากกลุ่มงานสนับสนุนเครือข่าย และประสานภูมิภาค สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และสำนักงานแรงงานจังหวัด

ส่วนที่ 2 จัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ 3 กลุ่ม คือ

(1) แรงงานจังหวัด

(2) เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบ เรื่อง อาสาสมัครแรงงาน และบัณฑิตอาสาสมัคร

(3) บัณฑิตอาสาสมัคร

โดยมีกำหนดการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 17 – 20 มีนาคม 2551 ณ จังหวัดสงขลา

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 24 – 27 มีนาคม 2551 ณ จังหวัดนราธิวาส

และมีกำหนดการพบกับบัณฑิตอาสาสมัครที่เดินทางมาสัมมนาในกรุงเทพฯ 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2551 พบกับคณะบัณฑิตอาสาสมัครจากจังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี

5. เกณฑ์การประเมินผล

ในการประเมินผลการดำเนินงาน ฯ ทั้งในภาพรวม และรายพื้นที่ ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ระดับสูง	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานร้อยละ 85.0 ขึ้นไป ได้คะแนนการประเมิน 3 คะแนน
ระดับปานกลาง	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานร้อยละ 80.0 – 84.9 ได้คะแนนการประเมิน 2 คะแนน
ระดับต่ำ	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานไม่เกินร้อยละ 79.9 ได้คะแนนการประเมิน 1 คะแนน

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้บริหารของกระทรวงแรงงานได้ทราบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงเป้าประสงค์ต่อไป

บทที่ 2

บัณฑิตอาสาสมัคร

1. ความเป็นมา

กระทรวงแรงงานได้จัดทำ “โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร” ภายใต้มาตรการสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภोजะนะ และอำเภอเทพา) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. จ้างบัณฑิตที่ว่างงานในพื้นที่มาทำหน้าที่เป็นบัณฑิตอาสาสมัคร และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงแรงงานต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงแรงงาน และของชาติ ตลอดจนภารกิจด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อให้บัณฑิตอาสาสมัครเป็นผู้ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานให้อาสาสมัครแรงงานในระดับพื้นที่ ตลอดจนเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานให้อาสาสมัครแรงงาน
3. เพื่อขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น
4. เพื่อเสริมสร้างบัณฑิตอาสาสมัครให้มีจิตสำนึกรักความสามัคคีต่อประเทศ มีสำนึกในการให้และเสียสละเพื่อชุมชนและหมู่บ้านของตนเอง รวมทั้งมีจิตสำนึกของการเป็นอาสาสมัคร ตลอดจนตระหนักถึงภาระหน้าที่ด้านความมั่นคงทั้งในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ
5. เพื่อเป็นสื่อกลาง และเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างรัฐบาลและประชาชนในพื้นที่
6. เพื่อให้บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานมีส่วนช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาระหว่างในพื้นที่

โครงการนี้ได้รับงบประมาณ งบกลางปีงบประมาณ 2550 เป็นเงิน 39.4 ล้านบาท ในการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร 294 คน ประจำอยู่ตำบลต่างๆ ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- จังหวัดยะลา มีจำนวน 59 คน ประจำอยู่ตำบลต่างๆ 58 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดยะลา 1 คน
- จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 116 คน ประจำอยู่ตำบลต่างๆ 115 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดปัตตานี 1 คน
- จังหวัดนราธิวาส มีจำนวน 78 คน ประจำอยู่ตำบลต่างๆ 77 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส 1 คน

- จังหวัดสงขลา มีจำนวน 41 คน ประจำอยู่ตำบลต่างๆ ใน 4 อำเภอ คือ อำเภอ นาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภोजะนะ และอำเภอเทพา 40 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัด สงขลา 1 คน

มีระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2550 – 31 สิงหาคม 2551 โดยได้กำหนดภารกิจหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่

1.1 การสำรวจข้อมูล Profile คริวเรือน

1.2 การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงาน ในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ

1.3 การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการของ อปท.

1.4 การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงาน ลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน

2. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่

2.1 การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่าง เครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

2.2 การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

2.3 การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่

4. ภารกิจหน้าที่ในส่วนของการทำงานร่วมกับ ศอ.บต. และภารกิจหน้าที่อื่นของ อำเภอที่บัณฑิตอาสาสมัครประจำอยู่

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการกิจของบัณฑิตอาสาสมัคร

ในการปฏิบัติการกิจด้านต่าง ๆ ของบัณฑิตอาสาสมัคร แต่ละพื้นที่ย่อมมี สภาพทางภูมิศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งบัณฑิตอาสาสมัครแต่ละคนจะต้องประยุกต์ รูปแบบ วิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพในพื้นที่เขตความรับผิดชอบของตน เพื่อให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งขั้นตอนและวิธีการของแต่ละพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

1. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่

1.1 การสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักตรวจและประเมินผล กลุ่มสนับสนุนเครือข่าย และประสานภูมิภาค ได้ออกแบบสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ สังคม และแรงงาน ระดับครั้วเรือน (แบบสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบฐานข้อมูลแรงงาน ได้แก่ การมีงานทำ การว่างงาน และอื่นๆ เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานนี้ สรุปได้ดังนี้

(1) บัณฑิตอาสาสมัครลงพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพของพื้นที่ตำบลในแต่ละหมู่บ้าน และจัดทำเป็นรายงานสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และแรงงาน ในภาพรวม

(2) สำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน ทีละครั้วเรือน และเนื่องจากครั้วเรือนมีจำนวนมาก หากจะสำรวจให้ครบถ้วน สมบูรณ์จะใช้ระยะเวลานาน ซึ่งบัณฑิตอาสาสมัครที่กระทรวงแรงงานจ้างนี้มีระยะเวลาตามสัญญาจ้างเพียง 1 ปี บางจังหวัดจึงได้มีการกำหนดเป้าหมายให้บัณฑิตอาสาสมัครแต่ละคนปฏิบัติภารกิจนี้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา กำหนดเป้าหมายให้บัณฑิตอาสาสมัครสำรวจร้อยละ 20 ของจำนวนครั้วเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำหรับอีก 3 จังหวัดที่เหลือ คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มิได้มีการกำหนดเป้าหมายให้บัณฑิตอาสาสมัครแต่อย่างใด ขึ้นอยู่กับบัณฑิตอาสาสมัครแต่ละคนจะดำเนินการ

1.2 การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดยังมิได้มีการจัดทำโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ ในลักษณะที่ตนเองเป็นเจ้าของโครงการ เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ส่วนใหญ่เป็นเพียงการประสานงานให้กับโครงการต่าง ๆ ของส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ซึ่งสามารถสรุปการดำเนินการของบัณฑิตอาสาสมัครในภารกิจนี้ ได้ดังนี้

(1) **จังหวัดนราธิวาส** เป็นลักษณะของการประสานให้กับโครงการต่าง ๆ ตามภารกิจของส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด เช่น โครงการจ้างงานเร่งด่วนและฝึกอบรมอาชีพของผู้ประสบภัยธรรมชาติ และในระหว่างการฝึกอาชีพบัณฑิตอาสาสมัครได้ติดตามและดูแลการปฏิบัติงานของผู้ที่เข้าร่วมโครงการด้วย

อย่างไรก็ตาม บัณฑิตอาสาสมัครได้มีความพยายามที่จะจัดทำโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ โดยบางตำบลได้มีการประชุมประชาชนในพื้นที่เพื่อปรึกษากันในแต่ละหมู่บ้านว่าจะทำโครงการอะไรบ้าง ก็โครงการ นอกจากนี้ได้มีการประสานกับส่วนราชการอื่นนอกกระทรวงแรงงาน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อจัดทำแผน ซึ่งทำให้เกิดการบรรจุนายในชุมชน

(2) **จังหวัดปัตตานี** บัณฑิตอาสาสมัครได้ปฏิบัติภารกิจในการจัดทำโครงการในลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากกว่า แม้ว่าจะอยู่ภายใต้โครงการต่าง ๆ ตามภารกิจของส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด โดยโครงการที่เป็นผลงานของบัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดปัตตานี มี 2 โครงการ ได้แก่

- โครงการช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ โดยได้ทำหน้าที่ในการรวบรวมรายชื่อผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ และประชุมผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติจัดทำแผนเสนอโครงการเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากกระทรวงแรงงาน

- จัดทำโครงการเปิดศูนย์เด็กเล็กในตำบลเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการจ้างครูที่เป็นคนในพื้นที่มาสอนเพื่อลดการว่างงานของประชาชนอีกระดับหนึ่ง

(3) **จังหวัดยะลา** บัณฑิตอาสาสมัครได้ปฏิบัติภารกิจในส่วนนี้ในหลากหลายมีทั้งรูปแบบของการจัดทำโครงการเอง และรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การประสาน การรวบรวมรายชื่อตามที่ได้รับมอบหมาย การสอบถามความต้องการ การเข้าร่วมโครงการทั้งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงาน และนอกกระทรวงแรงงาน สรุปได้ดังนี้

รูปแบบของการจัดทำโครงการเอง มี 3 โครงการ ได้แก่

- โครงการอบรมและสาธิตกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์
- โครงการเพาะเห็ดฟางและการอบรมและสาธิตกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้

สารอินทรีย์

- จัดทำโครงการกลุ่มเลี้ยงแพะโดยเสนอของบประมาณภายใต้โครงการ

อยู่ดีมีสุข

รูปแบบอื่น ๆ ประกอบด้วย

โครงการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่

- ประสานงานกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดให้ฝึกอาชีพอิสระให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น การทำลูกชุบ และของชำร่วย

- ประสานกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดเกี่ยวกับการรับเสื้อผ้าไปตัดเย็บ

- รวบรวมรายชื่อผู้ที่ว่างงานในพื้นที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งไปยังสำนักงาน
จัดหางานจังหวัด

- สำรวจความต้องการฝึกอาชีพปักจักร และรวบรวมรายชื่อส่งให้ศูนย์
พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด

- ประสานงานและเชิญชวนประชาชนให้เข้าร่วมรับฟังข้อมูลการคุ้มครอง
แรงงานนอกระบบ ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

- ประสานงานโครงการจ้างงานเร่งด่วนพร้อมควบคุมการดำเนินงาน
โครงการของส่วนราชการอื่นนอกสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่

- ประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัด จัดการฝึกอบรม
โครงการสร้างชีวิตให้คอซีชนมล(ตัดเย็บเสื้อผ้าและร้อยลูกปัด)

- เข้าพบปะกับกลุ่มสตรี, เยาวชนแต่ละหมู่บ้าน สอบถามความต้องการ
และปรึกษาถึงสภาพพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้านในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
และทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในโครงการ

- ประสานกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในการจัด
ฝึกอบรมการทำน้ายาล้างจาน น้ายาซักผ้า ให้กับประชาชนตามที่ต้องการที่จะฝึกอบรม

(3) จังหวัดสงขลา   บัณฑิตอาสาสมัครได้ปฏิบัติการกิจในส่วนนี้ใน
หลากหลายมีทั้งรูปแบบของการจัดทำโครงการเอง และรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การประสาน การรวบรวม
รายชื่อตามที่ได้รับมอบหมาย การสอบถามความต้องการ การเข้าร่วมโครงการทั้งส่วนราชการในสังกัด
กระทรวงแรงงาน และนอกกระทรวงแรงงาน เช่นเดียวกับจังหวัดยะลา สรุปได้ดังนี้

รูปแบบของการจัดทำโครงการเอง มี 3 โครงการ ได้แก่

- มีการร่วมมือกับอาสาสมัครปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ในหมู่บ้าน
จัดทำโครงการเลี้ยงปลาตุ๊ก โครงการเลี้ยงวัว

- โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ แก่บุคคลทั่วไป และเยาวชนนอกระบบ
เป็นเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือในระบบ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต.

- โครงการตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
จาก อบต. หมู่ละ 20,000 บาท เงินนี้ให้หมู่บ้านนำไปดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เป็นเงินทุนในการ
ประกอบอาชีพ

รูปแบบอื่น ๆ ประกอบด้วย

โครงการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่

- ประสานงานกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค และ อบต. ในการจัดฝึกอบรมโครงการทำคริสตัส

- จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดหางานของผู้ที่ว่างงาน และ ผู้ที่กำลังหางานทำ พร้อมการสมัครงานทางอินเทอร์เน็ตภายในตำบลและที่ว่าการอำเภอ

โครงการของส่วนราชการอื่นนอกสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ ติดต่อประสานงานกับกลุ่มแม่บ้านและผู้ที่มีรายได้น้อย ทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ระหว่างหน่วยงานลงสู่หมู่บ้าน เนื่องจากกลุ่มแม่บ้านและชาวบ้านไม่กล้าติดต่อกับหน่วยงาน บัณฑิตอาสาจึงช่วยประสานงาน

กล่าวโดยสรุป มีโครงการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บัณฑิตอาสาสมัครเข้าไปดำเนินการจัดทำ / ประสานการดำเนินโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการ ดังนี้

1. โครงการจ้างงานเร่งด่วนและฝึกอบรมอาชีพของผู้ประสบภัยธรรมชาติ
2. โครงการเปิดศูนย์เด็กเล็กในตำบล
3. โครงการฝึกอบรมอาชีพอิสระ / อาชีพเสริม ได้แก่ โครงการอบรมและสาธิตกลุ่มเกษตรผู้ใช้สารอินทรีย์ , โครงการเพาะเห็ดฟางและการอบรมและสาธิตกลุ่มเกษตรผู้ใช้สารอินทรีย์ , โครงการกลุ่มเลี้ยงแพะ , การทำลูกชุบ , การทำของชำร่วย , การรับเสื้อผ้าไปตัดเย็บ , โครงการสร้างชีวิตให้คอซึนหมล (ตัดเย็บเสื้อผ้าและร้อยลูกปัด) , การจัดฝึกอบรมการทำน้ายาล้างจาน น้ายาซักผ้า , โครงการเลี้ยงปลาตุก , โครงการเลี้ยงวัว , การทำคริสตัส
4. โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์
5. โครงการตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน

ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่
ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร

ที่	รูปแบบ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
1	โครงการจ้างงานเร่งด่วนและฝึกอบรมอาชีพของ ผู้ประสบภัยธรรมชาติ	1	1	1	
2	โครงการเปิดศูนย์เด็กเล็กในตำบล		1		
3	โครงการฝึกอบรมอาชีพอิสระ / อาชีพเสริม			8	3
4	โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์				1
5	โครงการตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน				1
	รวม	1	2	9	5

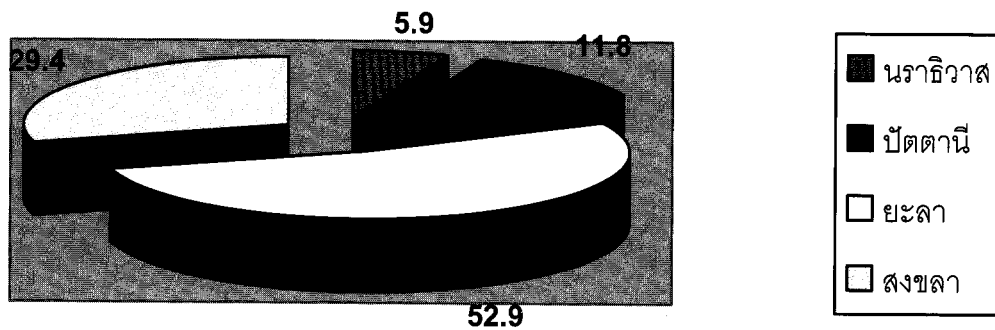
จากตารางที่ 2.1 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดยะลามีการจัดทำ / ประสานการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.9 ของจำนวนโครงการทั้งหมด ที่ได้มีการจัดทำ

- รองลงมา คือ บัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดสงขลามีการจัดทำ / ประสานการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่ รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.4 ของจำนวนโครงการทั้งหมดที่ได้มี การจัดทำ

- รองลงมา คือ บัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดปัตตานีมีการจัดทำ / ประสานการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่ รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.8 ของจำนวนโครงการทั้งหมดที่ได้มี การจัดทำ

- และน้อยที่สุด คือ บัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดนราธิวาสมีการจัดทำ / ประสานการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9 ของจำนวนโครงการทั้งหมดที่ ได้มีการจัดทำ

ดังแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 ร้อยละของการจัดทำ / ประสานการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร จำแนกรายจังหวัด

1.3 การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลยุทธ์หนึ่งของกระทรวงแรงงานที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “การขยายโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพและการมีงานทำ” ให้ลงสู่พื้นที่ระดับตำบล และหมู่บ้าน

การจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการในรูปแบบของการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนของตนเอง ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจนี้ของบัณฑิตอาสาสมัคร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ผู้ปฏิบัติต้องปรับยุทธวิธีให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครมีการดำเนินการในภารกิจนี้ สรุปได้ดังนี้

(1) จังหวัดนราธิวาส มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดังนี้

(1.1) บัณฑิตอาสาสมัคร ได้ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการระดับตำบล ซึ่งได้มีการจัดทำแผนชุมชน เพื่อผลักดันแผนงานด้านแรงงาน โดยผ่านเวทีประชาคมร่วมกับชาวบ้าน เพื่อให้มีแผนด้านแรงงานเกิดขึ้นในชุมชนระดับหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหา

(1.2) บัณฑิตอาสาสมัครประสานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเข้าร่วมประชุม เวทีประชาคม และได้เสนอให้ประชาชนเล็งเห็นถึงความสำคัญกับโครงการที่ส่งเสริมรายได้ให้กับส่วนรวม ทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่เลือกโครงการด้านการส่งเสริมอาชีพเป็นส่วนใหญ่

(1.3) บัณฑิตอาสาสมัครมีการศึกษาถึงแผนสามปีในการบริหารงานส่วนท้องถิ่น ว่ามีการดำเนินการอย่างไร ในการจัดทำเพื่อจะเป็นแนวทางในการลงปฏิบัติหน้าที่ในตำบล

(1.4) บัณฑิตอาสาสมัครใช้วิธีการพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านเพื่อให้มีการบรรจุโครงการด้านแรงงานเข้าไปอยู่ในโครงการของตำบล

(1.5) บัณฑิตอาสาสมัครมีการประสานข้อมูล ปัญหา ความต้องการของ ผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานไปจัดทำแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บริหารและดำเนินการเองทั้งหมด

(2) จังหวัดปัตตานี มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดังนี้

(2.1) บัณฑิตอาสาสมัคร ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเวที ประชาคมในทุกหมู่บ้าน เพื่อทราบปัญหาและความต้องการด้านแรงงานของประชาชน

(2.2) เมื่อทราบปัญหาและความต้องการด้านแรงงานของประชาชนแล้ว ได้รวบรวมข้อมูลความต้องการด้านแรงงานเพื่อมอบให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป

(2.3) บัณฑิตอาสาสมัครร่วมมือกับ พัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอประจำ ตำบล และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนชุมชน และมีการบรรจุแผนด้านแรงงานเป็นส่วนหนึ่งของแผนชุมชนด้วย

(3) จังหวัดยะลา มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดังนี้

(3.1) บัณฑิตอาสาสมัครเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำประชาคมหมู่บ้านใน แผนพัฒนา 5 ปี และเป็นผู้ประสานงานให้กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ในการเสนอโครงการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือกิจกรรมฝึกอบรมอื่นๆ

(3.2) นอกจากการเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าวแล้ว บัณฑิตอาสาสมัครยัง ต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนชุมชน ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนตำบล
- เทศบาล
- ปลัดอำเภอประจำตำบล
- พัฒนาการอำเภอ / ตำบล
- เกษตรตำบล

- สำนักงานการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียนประจำตำบล

เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัคร และบทบาทหน้าที่ และภารกิจของกระทรวงแรงงาน เพื่อขอความร่วมมือให้มีการบรรจุแผนและโครงการ ซึ่งทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยดีในการบรรจุแผนงานด้านแรงงานทุกปี เพื่อช่วยเหลือประชาชน เช่น โครงการจ้างงานเด็กนักเรียนในช่วงปิดภาคเรียน

(4) จังหวัดสงขลา มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดังนี้

(4.1) บัณฑิตอาสาสมัครเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำประชาคมหมู่บ้านโดยเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานพัฒนากรอำเภอ / ตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อเสนอแผนงานด้านแรงงานในการจัดทำแผนชุมชนในปีงบประมาณปี 2551 แผนพัฒนา 3 ปี ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทั้งนี้ แผนงานด้านแรงงานที่นำเสนอให้มีการบรรจุในแผนชุมชน มีดังนี้

- แผนงานการประชาสัมพันธ์งานและตำแหน่งงานว่าง
- แผนงานการพัฒนาอาชีพและการจัดหางานให้แก่ประชาชนในพื้นที่
- แผนงานด้านการแก้ปัญหาคนว่างงานในพื้นที่
- แผนงานสนับสนุนให้รวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพ

เลี้ยงปลา กลุ่มอาชีพทำสวนยาง เป็นต้น

- แผนงานการฝึกอาชีพอิสระต่าง ๆ

(4.2) นอกจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีประชาคมการจัดทำแผนชุมชนแล้ว บัณฑิตอาสาสมัครยังมีส่วนร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการบูรณาการแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบรรจุแผนงานด้านแรงงานในแผนชุมชนประจำปี และแผนชุมชน 3 ปี โดยที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

(4.3) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีประชาคมการจัดทำแผนชุมชน บัณฑิตอาสาสมัครต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนชุมชน ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนตำบล
- ปลัดอำเภอประจำตำบล
- พัฒนาการอำเภอ / ตำบล

เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครที่ทำงานและเป็นตัวแทนของแรงงานจังหวัด และบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงแรงงาน เพื่อขอความร่วมมือให้มีการบรรจุแผนและโครงการ ซึ่งทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยดีในการบรรจุแผนงานด้าน

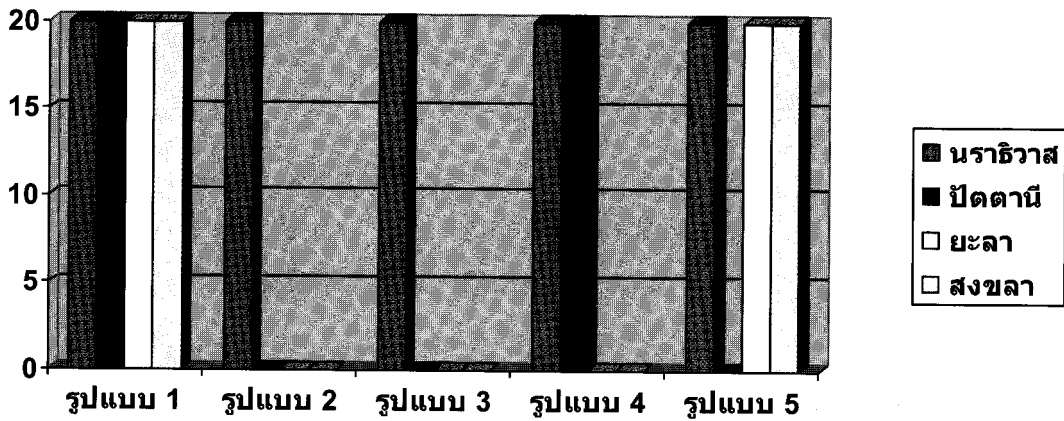
กล่าวโดยสรุป บัณฑิตอาสาสมัครทั้ง 4 จังหวัด มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ 5 ประการ ดังนี้

1. การเข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเพื่อการจัดทำแผนชุมชนประจำปี และแผนราย 3 ปี
2. การศึกษาถึงแผนสามปีในการบริหารงานส่วนท้องถิ่นว่ามีการดำเนินการอย่างไร ในการจัดทำเพื่อจะเป็นแนวทางในการลงปฏิบัติหน้าที่ในตำบล
3. การพูดคุยกับผู้นำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเพื่อให้มีการบรรจุโครงการด้านแรงงานเข้าไปอยู่ในโครงการของตำบล
4. การศึกษาข้อมูลปัญหา ความต้องการของผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน และนำเสนอข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครที่ทำงานและเป็นตัวแทนของแรงงานจังหวัด และบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงแรงงาน

อย่างไรก็ตาม รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการขับเคลื่อนภารกิจนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ที่บัณฑิตอาสาสมัครแต่ละคนใช้เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ มีทั้งความเหมือน และความแตกต่างกัน ดังนี้

- จังหวัดนราธิวาสใช้รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่ 1 , ที่ 2 , ที่ 3 และที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 80 ของรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการทั้งหมด
- จังหวัดปัตตานีใช้รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่ 1 และที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 40 ของรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการทั้งหมด
- จังหวัดยะลาใช้รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่ 1 และที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 40 ของรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการทั้งหมด
- จังหวัดสงขลาใช้รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่ 1 และที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 40 ของรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการทั้งหมด

ดังแผนภูมิที่ 2.2 และ ตารางที่ 2.2

แผนภูมิที่ 2.2 ร้อยละของรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 2.2 รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่	รูปแบบ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
1	การเข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเพื่อการจัดทำแผนชุมชนประจำปี และแผนราย 3 ปี	✓	✓	✓	✓
2	การศึกษาถึงแผนสามปีในการบริหารงานส่วนท้องถิ่นว่ามีการดำเนินการอย่างไร ในการจัดทำเพื่อจะเป็นแนวทางในการลงปฏิบัติหน้าที่ในตำบล	✓			
3	การพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านเพื่อให้มีการบรรจุโครงการด้านแรงงานเข้าไปอยู่ในโครงการของตำบล	✓			
4	การศึกษาข้อมูลปัญหา ความต้องการของผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน และนำเสนอข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓		

ตารางที่ 2.2   รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน / โครงการ
ด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ที่	รูปแบบ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
5	การชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครที่ทำงานและเป็นตัวแทนของแรงงานจังหวัด และบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงแรงงาน			✓	✓

ดังนั้น รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ควรนำไปเป็นต้นแบบในการปฏิบัติภารกิจขับเคลื่อนภารกิจนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

1. การเข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเพื่อการจัดทำแผนชุมชนประจำปี และแผนราย 3 ปี
2. การศึกษาข้อมูลปัญหา ความต้องการของผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน และนำเสนอข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครที่ทำงานและเป็นตัวแทนของแรงงานจังหวัด และบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงแรงงาน

1.4 การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน

การนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน เป็นหนึ่งในภารกิจของกระทรวงแรงงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ “การขยายโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพและมีงานทำ” ซึ่งในการปฏิบัติภารกิจนี้จำเป็นต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่จำนวนมากเพื่อให้สามารถนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่แรงงานมีจำนวนจำกัด ประกอบกับมีภารกิจด้านอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก กระทรวงแรงงานจึงได้มีการใช้กลยุทธ์การใช้เครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ทั้งที่เป็นองค์กร และเป็นบุคคล ในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครมาทำหน้าที่เป็น

แกนกลางระหว่างสำนักงานแรงงานจังหวัดกับประชาชนในพื้นที่ ในการประสานและร่วมมือกับ อาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน พื้นที่ ซึ่งจากการ สัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบ โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครมีการดำเนินการในภารกิจนี้ สรุปได้ดังนี้

(1) **จังหวัดนราธิวาส** บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัคร และ อาสาสมัครแรงงานนำลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ได้แก่

ด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

(1.1) สำรวจแรงงานนอกระบบและจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย และแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านจัดหางาน

(1.2) ประสานกำนัน,ผู้ใหญ่บ้านในตำบลแจ้งนายจ้างพาแรงงาน ต่างด้าว จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

(1.3) ประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่างที่บอร์ดประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ถ้ามีใครสนใจสมัครได้ บัณฑิตอาสาสมัครจะมีเอกสารให้กรอกแล้ว จะเป็นผู้นำไปให้ที่สำนักงานจัดหางานจังหวัด

(1.4) บัณฑิตอาสาสมัครจะเป็นผู้ประสานงานกับชาวบ้านในการ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกระทรวงแรงงาน เช่น กิจกรรมจัดหางานเคลื่อนที่ ของสำนักงานจัดหางาน จังหวัด

(1.5) รณรงค์ เชิญชวนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ในหมู่บ้าน

ด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน

(1.6) ได้รวบรวมรายชื่อผู้ที่สนใจเข้าร่วมการพัฒนาฝีมือด้านแรงงาน และสรรหาวิทยากรที่มีความรู้และศักยภาพ เพื่อที่จะถ่ายทอดในหลักสูตร การทำดอกไม้บายบัว โดยมี ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ

(1.7) จัดหาผู้ที่สนใจต้องการฝึกอบรมอาชีพ โดยให้ทางผู้ที่สนใจจะ ศึกษานำเสนอโครงการ ซึ่งได้เสนอโครงการตัดเย็บเสื้อผ้า 1 รุ่น และโครงการดอกไม้บายบัว 2 รุ่น นำเสนอองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เพื่อขออนุมัติโครงการ ให้ผู้ที่สนใจมาฝึกอาชีพ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของอำเภอ

(1.8) สำรวจข้อมูลผู้ที่ว่างงานและมีความต้องการฝึกอาชีพแล้วรวบรวม ข้อมูลจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่ต้องการ แล้วส่งรายชื่อไปยังศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด

ด้านการประกันสังคม

(1.9) ให้ความรู้ประชาชนโดยการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการว่างงาน สิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างควรจะได้รับจากนายจ้าง

ด้านแรงงานอื่น ๆ

(1.10) ติดต่อประสานกับผู้ใหญ่บ้านและแกนนำอาสาสมัครแรงงาน เพื่อให้ชาวบ้านได้มาร่วมกลุ่ม เพื่อรับฟังการให้ความรู้ด้านแรงงาน เพื่อส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน

(1.11) มีการรณรงค์ แนะนำ ให้ความรู้ข้อมูลด้านแรงงานและสำรวจข้อมูลผู้ว่างงาน หากมีผู้ว่างงานให้ไปขอขึ้นทะเบียนผู้ว่างงานที่สำนักงานแรงงานจังหวัด

(1.12) นัดพบปะ และพาอาสาสมัครมาประชุมเพื่อหารือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ และร่วมมือกันทำงานแล้วแจกเอกสารให้กับประชาชนที่สนใจ

(1.13) ติดต่อประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจ้างงานนักศึกษาช่วง ปิดเทอม

(1.14) นำชาวประชาสัมพันธ์ไปติดประกาศที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สำหรับประชาชนที่สนใจ และเข้าไปประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

(2) **จังหวัดปัตตานี** บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัคร และอาสาสมัครแรงงานนำลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ได้แก่

ด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

- ไม่มี-

ด้านจัดหางาน

(2.1) ร่วมกับอาสาสมัครแรงงานสำรวจตำแหน่งงานว่างในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(2.2) ประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่างให้ประชาชนทราบทุกๆ เดือน

(2.3) ประสานงานกับสถานประกอบการเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่าง และให้ผู้สำเร็จการฝึกอาชีพจากพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดไปสมัครงาน

ด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน

(2.4) ประสานงานช่วยเหลือประชาชนที่ต้องการฝึกอาชีพ โดยการรวบรวมรายชื่อและความต้องการฝึกอาชีพ ส่งให้กับสำนักงานแรงงานจังหวัด

ด้านการประกันสังคม

- ไม่มี-

ด้านแรงงานอื่น ๆ

(2.5) แจกแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์วิธีการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการหลอกลวงคนที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

(2.6) จัดประชุมอาสาสมัครแรงงานทุกหมู่บ้าน เพื่อถ่ายทอดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงานให้นำไปประชาสัมพันธ์ต่อที่หมู่บ้านของตนเอง

(2.7) ประชุมหารือกับอาสาสมัครแรงงานถึงปัญหาและความต้องการด้านแรงงานในพื้นที่ เพื่อส่งให้กับสำนักงานแรงงานจังหวัด

(2.8) จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ ข่าวสารด้านแรงงานประจำหมู่บ้าน

(3) จังหวัดยะลา บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัคร และอาสาสมัครแรงงานนำลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ได้แก่

ด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

- ไม่มี-

ด้านจัดหางาน

(3.1) มีการประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่างให้กับประชาชนในหมู่บ้าน พร้อมกับแนะนำประชาชนให้มีการลงทะเบียนกับกรมการจัดหางาน

ด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน

- ไม่มี-

ด้านการประกันสังคม

- ไม่มี-

ด้านแรงงานอื่น ๆ

(3.2) ทำงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงาน แต่ละหมู่บ้านโดยนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ แผ่นพับ และเอกสารที่ได้มาจากสำนักงานแรงงานจังหวัด ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สู่ประชาชนในพื้นที่ในสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน ได้แก่

- จัดเก็บไว้ที่ทำการหมู่บ้านของแต่ละชุมชนเพื่อให้ประชาชนที่มาใช้บริการนั้นได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

- จัดสถานที่มุมหนึ่งในมัสยิดที่เป็นบอร์ด และร้านน้ำชาตามเครื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารด้านแรงงาน

- แจกใบปลิวแผ่นพับให้กับอาสาสมัครแรงงานประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง

- ทำป้ายผ้าประชาสัมพันธ์ติดหน้าที่ว่าการอำเภอ

- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ในวันอำเภอสืบเนื่องที่

- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ที่บอร์ดสำนักงานบริหารราชการประจำ
ตำบล
- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ขององค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.)
- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ใหญ่บ้าน และนำเอกสารต่าง ๆ
ประชาสัมพันธ์ไว้ที่มัสยิด

(4) **จังหวัดสงขลา** บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัคร และ
อาสาสมัครแรงงานนำลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ได้แก่

ด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

(4.1) สำรวจสถานประกอบกิจการเพื่อที่จะให้ความรู้ เรื่อง ความ
ปลอดภัยในการทำงาน

ด้านจัดหางาน

(4.2) รับขึ้นทะเบียนคนหางานของประชาชนในพื้นที่ที่พึงจบ
การศึกษาและที่ยังว่างงาน โดยบัณฑิตอาสาสมัคร / อาสาสมัครแรงงานได้นำแบบฟอร์มสมัครงานติดตัวไป
ทุกครั้งถึงพื้นที่ และรวบรวมส่งสำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกสิ้นเดือน

(4.3) รับสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ตตำบล

(4.4) ประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่าง

(4.5) ให้คำปรึกษา เสนอแนะและแนะนำกับประชาชน เช่น การสมัครงาน
บุคลิกภาพในการสมัครงาน แนะนำแนวโน้มแรงงานที่ตลาดกำลังต้องการในปัจจุบัน

ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

(4.6) สอบถามความต้องการฝึกอาชีพของประชาชน และรวบรวม
เป็นรายกลุ่มกลุ่มละ 10 คนขึ้นไป แจ้งให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคดำเนินการต่อไป

(4.7) ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ และเชิญชวน
ให้ประชาชนเข้ารับการฝึกอาชีพจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค

ด้านการประกันสังคม

(4.8) ได้มีการสำรวจสถานประกอบการเพื่อที่จะให้ความรู้ เรื่อง สิทธิ
ประโยชน์ของผู้ประกันตน ให้กับผู้ที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม

ด้านแรงงานอื่น ๆ

(4.9) สำรวจแรงงานในพื้นที่เพื่อให้ทราบจำนวนคนทำงาน การว่างงาน
และแรงงานประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่

(4.10) แนะนำการลงทะเบียนคนว่างงาน แก่ผู้ว่างงาน และให้ประชาชนที่ว่างงาน ขึ้นทะเบียนคนว่างงานผ่านอินเทอร์เน็ตตำบล ที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อนำเสนอให้กับสำนักงานจัดหางานเพื่อดำเนินการต่อไป

(4.11) ทำงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงาน แต่ละหมู่บ้านโดยนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ แผ่นพับ และเอกสารที่ได้มาจากสำนักงานแรงงานจังหวัด ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สู่ประชาชนในพื้นที่ในสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน ได้แก่

- สถานที่ที่เป็นสาธารณะของหมู่บ้าน เช่น ที่ประชาคมหมู่บ้าน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน ร้านน้ำชาในหมู่บ้าน ร้านขายของ
- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

- สถานีอนามัยตำบล
- แจกประชาชนรายครัวเรือน
- สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน
- มัสยิด

(4.12) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผ่านวิทยุชุมชนของตำบล

กล่าวโดยสรุป บัณฑิตอาสาสมัครได้ประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานนำบริการด้านแรงงานต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ด้านการจัดหางาน ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน และด้านอื่น ๆ ลงสู่ประชาชนในระดับตำบลและหมู่บ้าน แต่ละด้านมีงานบริการ รวมทั้งสิ้น 10 งานบริการ ดังนี้

ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีงานบริการ 2 งาน ได้แก่ การสำรวจแรงงานนอกระบบ และการให้ความรู้ด้านกฎหมาย (กฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน)

ด้านการจัดหางาน มีงานบริการ 3 งาน ได้แก่ แรงงานต่างด้าว การจัดหางานในประเทศ การตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

การพัฒนาฝีมือแรงงาน มีงานบริการ 1 งาน ได้แก่ การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น

ด้านการประกันสังคม มีงานบริการ 1 งาน ได้แก่ การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน

ด้านอื่น ๆ มีงานบริการ 3 งาน ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแรงงาน (การหลอกลวงคนหางานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และความรู้ทั่วไป) การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน

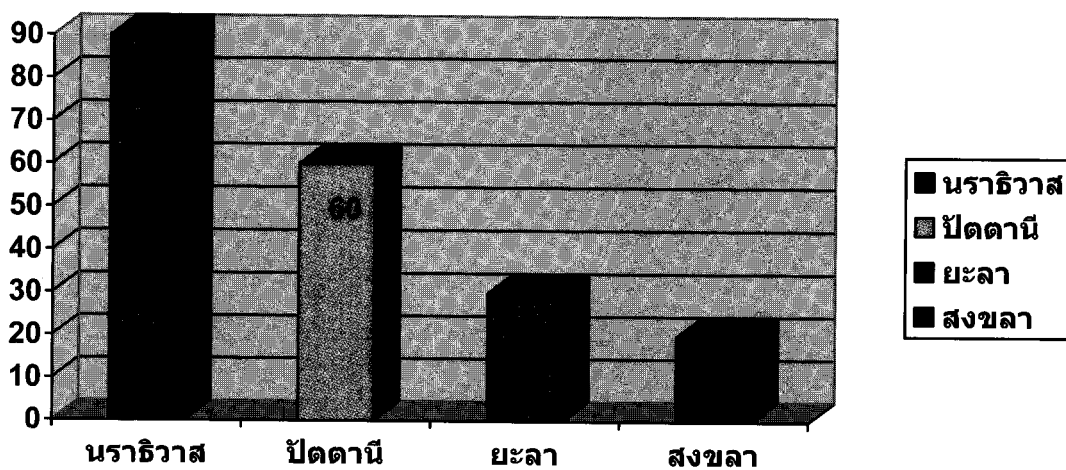
อย่างไรก็ตาม บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัคร
แรงงานนำไปบริการประชาชนในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้านนั้น มีทั้งความเหมือน และความแตกต่าง
กัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ สรุปได้ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 บริการด้านแรงงานที่บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานนำไปบริการประชาชน
ในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน จำแนกรายด้าน และรายจังหวัด

ที่	รูปแบบ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
	ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน				
1	การสำรวจแรงงานนอกระบบ	✓			
2	การให้ความรู้ด้านกฎหมาย				✓
	ด้านการจัดหางาน				
3	แรงงานต่างด้าว	✓			
4	การจัดหางานในประเทศ	✓	✓	✓	✓
5	การตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	✓			
	ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน				
6	การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น	✓	✓		✓
	ด้านการประกันสังคม				
7	การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของ ผู้ประกันตน	✓			✓
	ด้านอื่น ๆ				
8	การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแรงงาน (การหลอกลวง คนหางานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงาน ต่างประเทศ และความรู้ทั่วไป)	✓			
9	การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรใน พื้นที่	✓			✓
10	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน	✓	✓	✓	✓
	รวม	9	3	2	6

จากตารางที่ 2.3 จะเห็นได้ว่าจังหวัดนราธิวาสมีการให้บัณฑิตอาสาสมัคร และอาสาสมัครแรงงานนำบริการด้านแรงงานไปสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล และหมู่บ้านมากที่สุด คือ 9 งานบริการ คิดเป็นร้อยละ 90 ของงานบริการทั้งหมด (10 งานบริการ) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสงขลานำบริการด้านแรงงานสู่ประชาชน 6 งานบริการ คิดเป็นร้อยละ 60 ของงานบริการ ทั้งหมด จังหวัดปัตตานีนำบริการด้านแรงงานสู่ประชาชน 3 งานบริการ คิดเป็นร้อยละ 30 ของงาน บริการทั้งหมด และน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดยะลานำบริการด้านแรงงานสู่ประชาชน 2 งานบริการ คิดเป็นร้อยละ 20 ของงานบริการทั้งหมด

ดั่งแผนภูมิที่ 2.3

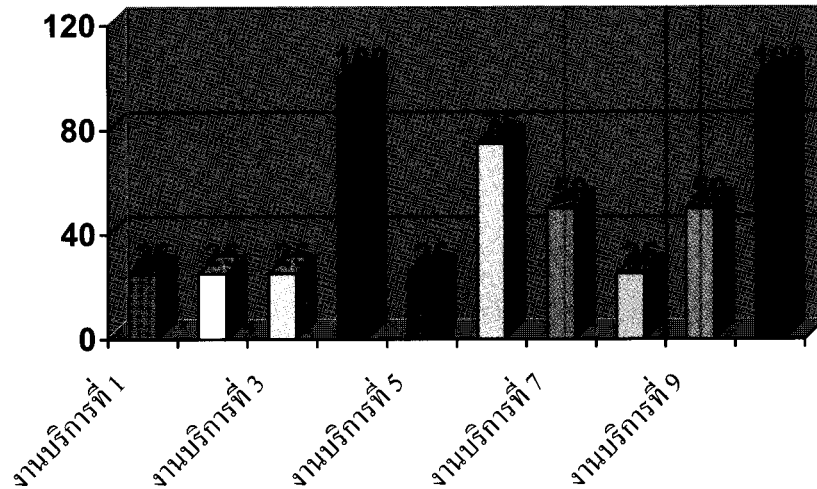
แผนภูมิที่ 2.3 ร้อยละของงานบริการด้านแรงงานไปสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล และหมู่บ้าน

เมื่อวิเคราะห์รายประเภทงานบริการด้านแรงงานแล้วจะเห็นได้ว่า

- มีงานบริการ 2 งาน ที่ทุกจังหวัด หรือร้อยละ 100 นำบริการลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล / หมู่บ้าน ได้แก่ การจัดหางานในประเทศ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน
- มี 3 จังหวัด (จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และสงขลา) หรือร้อยละ 75 นำบริการ 1 งาน ลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล / หมู่บ้าน ได้แก่ การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น
- มี 2 (จังหวัดนราธิวาส และสงขลา) หรือร้อยละ 50 นำบริการ 1 งาน ลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล / หมู่บ้าน ได้แก่ การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน และการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในพื้นที่

- มี 1 (จังหวัดนราธิวาส) หรือร้อยละ 25 นำบริการ 4 งาน ลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล / หมู่บ้าน ได้แก่ การสำรวจแรงงานนอกระบบ การให้ความรู้ด้านกฎหมายคุ้มครองแรงงาน แรงงานต่างด้าว การตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแรงงาน (การหลอกลวงคนหางานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และความรู้ทั่วไป)

ผังแผนภูมิที่ 2.4

แผนภูมิที่ 2.4 ร้อยละของจังหวัดที่นำบริการด้านแรงงานลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน จำแนกตามประเภทงานบริการ

ดังนั้น งานบริการที่บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานนำลงไปสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน เรียงตามลำดับ 5 อันดับ ได้ดังนี้

1. การจัดหางานในประเทศ
2. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน
3. การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น
4. การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน
5. การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในพื้นที่

2. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่

2.1 การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

เครือข่ายด้านแรงงานเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านแรงงาน เรื่อง “การขยายโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพและการมีงานทำ” และเรื่อง “การสร้างหลักประกันทางสังคมที่เหมาะสม” เครือข่ายด้านแรงงานมีทั้งในรูปแบบขององค์กรและตัวบุคคล ในรูปแบบขององค์กร เช่น สถานศึกษาต่าง ๆ ในรูปแบบตัวบุคคล เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข เป็นต้น การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเหล่านี้ ก็เพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินยุทธศาสตร์ด้านแรงงานในระดับพื้นที่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครมีการดำเนินการในภารกิจนี้ สรุปได้ดังนี้

(1) จังหวัดนราธิวาส มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดังนี้

(1.1) หาเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่เป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างเครือข่ายในชุมชนของแต่ละชุมชนกับเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน

- เพื่อเพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างเครือข่ายต่างๆ ในชุมชนกับอาสาสมัครและหน่วยงานในสังกัด และแรงงาน

- เพื่อลดช่องว่างระหว่างประชาชนกับภาครัฐ และระหว่างเครือข่ายต่างๆ ในชุมชนกับอาสาสมัครและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

(1.2) ให้อาสาสมัครแรงงานเป็นแกนนำในการประสานงานให้กับหน่วยงานต่างๆ ให้กับหน่วยงานต่างๆ ให้กับหมู่บ้านนั้นๆ

(1.3) มีการติดต่อประสานงานกับเครือข่ายด้านแรงงานในพื้นที่ระหว่างประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนกับกระทรวงแรงงานหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการขยายบริการด้านแรงงานไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนอย่างทั่วถึง

(1.4) ลงพื้นที่เพื่อพบปะผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มอาชีพ เพื่อสอบถามข้อมูลของแต่ละกลุ่มหลังจากนั้น จึงเข้าไปพบผู้นำกลุ่ม โดยการแนะนำอาสาสมัครแรงงานในหมู่บ้านให้ผู้นำกลุ่มรู้จักพร้อมทั้งอธิบายถึงหน้าที่ที่จะต้องทำในหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน พร้อมกับติดต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานได้เอง

(2) **จังหวัดปัตตานี** มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ โดยอธิบายให้ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความสำคัญของ บัณฑิตอาสา อาสาสมัครแรงงาน รวมถึงภารกิจของกระทรวงแรงงานด้วย เพื่อให้ผู้นำชุมชนร่วมเป็นเครือข่ายด้านแรงงาน

(3) **จังหวัดยะลา** มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ โดยได้จัดอบรมให้กับกลุ่มประชาชน เยาวชนให้ทราบถึงความสำคัญของกระทรวงแรงงาน แล้วได้เชิญชวนให้เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครแรงงานประจำหมู่บ้าน ตำบลต่าง ๆ และจัดตั้งแกนนำอาสาสมัครแรงงานประจำตำบล ทั้งนี้ ยังไม่มีการสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพราะอาสาสมัครดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน แต่ในพื้นที่ชาวบ้านจะรู้ว่า มีอาสาสมัครอยู่ ก็จะมีบางคนที่สนใจหรืออยากทราบข้อมูลว่าตอนนี้มีประชาสัมพันธ์งานว่างหรือกิจกรรมอะไรบ้างเข้ามา ก็จะเข้ามาถามและรับข้อมูลดังกล่าวไป

(4) **จังหวัดสงขลา** มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ ดังนี้

(4.1) สร้างเครือข่ายให้ครบทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลโดยมุ่งเน้นที่ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ฯลฯ และอื่น ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กลุ่มผู้สูงอายุ และได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนเพื่อจะได้มีการติดต่อที่ดีขึ้น

(4.2) ลงพื้นที่วันละ 2 – 3 หมู่บ้านโดยจะมุ่งไปที่กลุ่มแม่บ้านและอาสาสมัครแรงงาน ถ้าลงพื้นที่เสี่ยงจะให้อาสาสมัครแรงงาน จากนั้นชี้แจงซึ่งมีทั้งรายบุคคล และกลุ่มในช่วงที่มีการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้าน

กล่าวโดยสรุป เครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

1. ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ
2. กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ
3. อาสาสมัครจากองค์กรต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้าน
4. สถานศึกษาในชุมชน

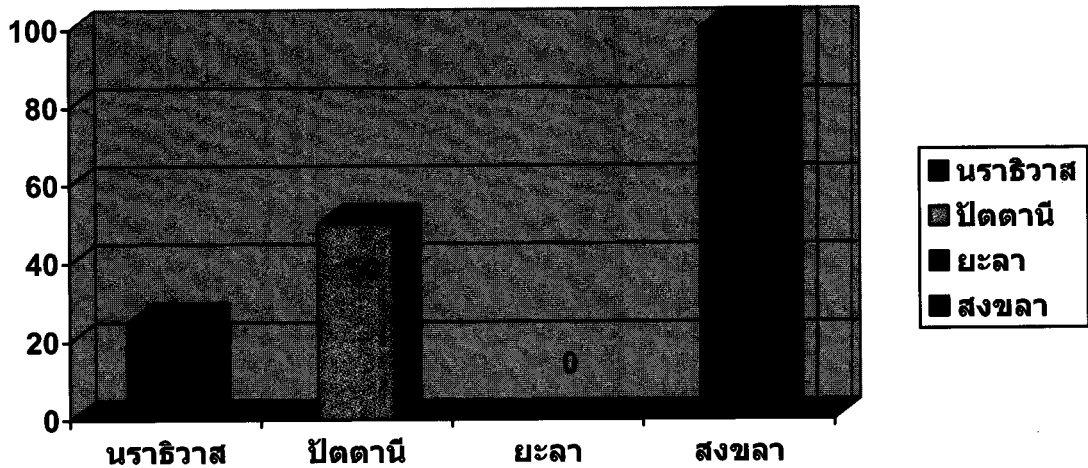
ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ประเภทของเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในแต่ละพื้นที่

ที่	ประเภทของเครือข่าย	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
1	ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ	✓	✓		✓
2	กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ	✓			✓
3	อาสาสมัครจากองค์กรต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้าน (อสม.)				✓
4	สถานศึกษาในชุมชน				✓
	รวม	2	1	0	4

จากตารางที่ 2.4 จะเห็นได้ว่าจังหวัดสงขลา มีการสร้างเครือข่ายด้านแรงงานได้หลากหลายและครอบคลุมทุกกลุ่มมากที่สุด คือ มีทั้ง 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนราธิวาสมีการสร้างเครือข่ายด้านแรงงานใน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มต่างๆ ในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 50 และน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี มีการสร้างเครือข่ายด้านแรงงานใน 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 25 สำหรับจังหวัดยะลา ยังไม่มีการสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพราะอาสาสมัครดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

ผังแผนภูมิที่ 2.5

แผนภูมิที่ 2.5 ร้อยละของเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด

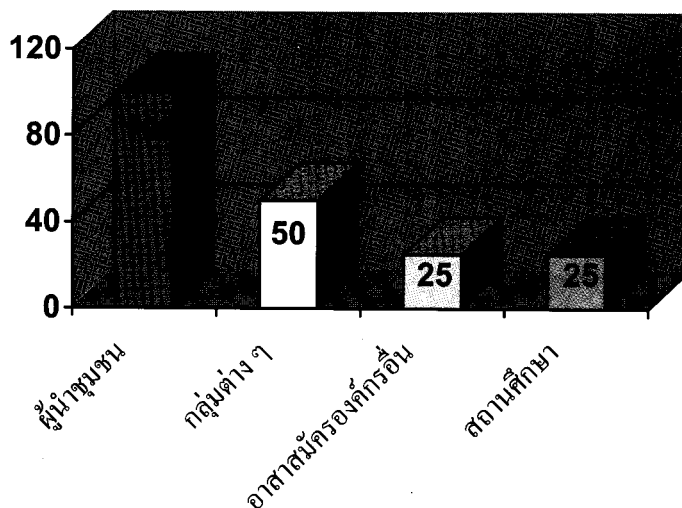
เมื่อวิเคราะห์ตามประเภทเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานแล้วจะเห็นได้ว่า

- มีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน 1 กลุ่ม ที่มีจังหวัด 3 จังหวัด (นราธิวาส ปัตตานี และสงขลา) หรือร้อยละ 75 ที่บัณฑิตอาสาสมัครสร้าง / ขยายเพื่อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ

- มีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน 1 กลุ่ม ที่มีจังหวัด 2 จังหวัด (นราธิวาส และสงขลา) หรือร้อยละ 50 ที่บัณฑิตอาสาสมัครสร้าง / ขยายเพื่อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ

- มีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน 2 กลุ่ม ที่จังหวัดสงขลา หรือร้อยละ 25 ที่บัณฑิตอาสาสมัครสร้าง / ขยายเพื่อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ อาสาสมัครจากองค์กรต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้าน (อสม.) และสถานศึกษาในชุมชน

ดังแผนภูมิที่ 2.6

แผนภูมิที่ 2.6 ร้อยละของจังหวัดที่มีการสร้าง / ขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน
จำแนกตามประเภทเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน

2.2 การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

อาสาสมัครแรงงานถือเป็นเครือข่ายด้านแรงงานประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านแรงงานทั้ง เรื่อง “การขยายโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพและการมีงานทำ” และ เรื่อง “การสร้างหลักประกันทางสังคมที่เหมาะสม” ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีความหลากหลาย และกระจายไปทุกพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงแรงงาน บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานจะต้องทำงานร่วมกันในหลาย ๆ ภารกิจเพื่อให้ผลการดำเนินงานด้านแรงงานดังกล่าวเป็นไปตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ดังนั้น กระทรวงแรงงานจึงได้มอบหมายภารกิจให้บัณฑิตอาสาสมัครจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานในเขตพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และ ประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครมีการดำเนินการในภารกิจนี้ สรุปได้ดังนี้

(1) จังหวัดนราธิวาส

(1.1) แต่งตั้งอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน ๆ ละ 1 คน เพื่อการกระจายข่าวสารให้ประชาชนในหมู่บ้านรับรู้เพื่อที่จะให้ประชาชนในหมู่บ้านได้พูดคุยปัญหาเกี่ยวกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อทางบัณฑิตและแรงงานได้รับรู้ถึงปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง

(1.2) สรรหาบุคคลที่มีความสมัครใจเป็นอาสาสมัครแรงงานโดยมีการลงชื่อและแบบฟอร์มการทำงานในแต่ละเดือนมายังจังหวัด

(1.3) มีการเชิญชวนผู้ที่สนใจและว่างงานอยู่ เพื่อเป็นอาสาสมัครแรงงานในการทำงานร่วมกันกับบัณฑิตอาสาสมัคร

(2) จังหวัดปัตตานี

(2.1) ให้ผู้นำชุมชนช่วยประชาสัมพันธ์และประสานงานการรับสมัครอาสาสมัครแรงงาน

(2.2) พบปะพูดคุยกับชาวบ้านและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน จนเกิดความเข้าใจ คำนึง และไว้วางใจ แล้วจึงชักชวนมาเป็นอาสาสมัครแรงงาน

(2.3) ชักชวนเพื่อนหรือญาติของตนในหมู่บ้านต่างๆ มาเป็นอาสาสมัครแรงงาน

(2.4) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารแรงงานในที่ชุมนุมของประชาชน เช่น มัสยิด แล้วตามด้วยการประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานประจำหมู่บ้าน

(3) จังหวัดยะลา

(3.1) ลงพื้นที่เพื่ออธิบายถึงบทบาท ภารกิจของกระทรวงแรงงาน ให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครแรงงาน เพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับกระทรวงแรงงาน

(3.2) ประสานงานกับอาสาสมัครแรงงานเดิมและประชาสัมพันธ์กับแกนนำทุกหมู่บ้านรวมทั้งอธิบายด้วยตัวเองเกี่ยวกับหน้าที่ บทบาทและการช่วยเหลือสังคมโดยสมัครใจในการที่จะสมัครเป็นอาสาสมัครและปัจจุบันก็มีเกือบครบทุกหมู่บ้านแล้วโดยเป็นบุคคลที่ขอบเสียสละเวลาเพื่อสังคม

(3.3) ลงพื้นที่ร่วมกับอาสาสมัครแรงงานช่วยกันเชิญชวนให้บุคคลที่ต้องการสละเวลา เพื่อทำประโยชน์และช่วยเหลือประชาชนในตำบล/หมู่บ้านของตน

(3.4) ลงพื้นที่ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อเข้าไปประชาสัมพันธ์อยู่เนื่อง ๆ

(3.5) เข้าไปพบผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน อธิบายเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจของกระทรวงแรงงานและสอบถามว่าใครที่พอจะเป็นเครือข่ายทางด้านแรงงานของแต่ละหมู่บ้านนั้น ๆ และได้เข้าไปทำความรู้จักและเชิญชวนมาเป็นอาสาสมัครแรงงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนทางด้านแรงงาน

(3.6) ติดตามประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานที่สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล ตามความสมัครใจ และอธิบายบทบาทหน้าที่ของกระทรวงแรงงาน และเข้าไปประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านด้วยตนเอง

(4) จังหวัดสงขลา

(4.1) ลงพื้นที่และรับสมัครอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ โดยได้พยายามสรรหาบุคคลที่สนใจและยอมเสียสละเพื่อชุมชน เพื่อส่วนรวม

(4.2) ให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

(4.3) ไปพบกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการในการหาอาสาสมัครแรงงาน

(4.4) พูดคุย และชักชวนกับคนรู้จักก่อนว่าสนใจหรือไม่

กล่าวโดยสรุป บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มในหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สรุปได้ดังนี้

1. ลงพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง
2. ให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้
3. ให้ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้
4. ติดประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานในสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล มัสยิด เป็นต้น

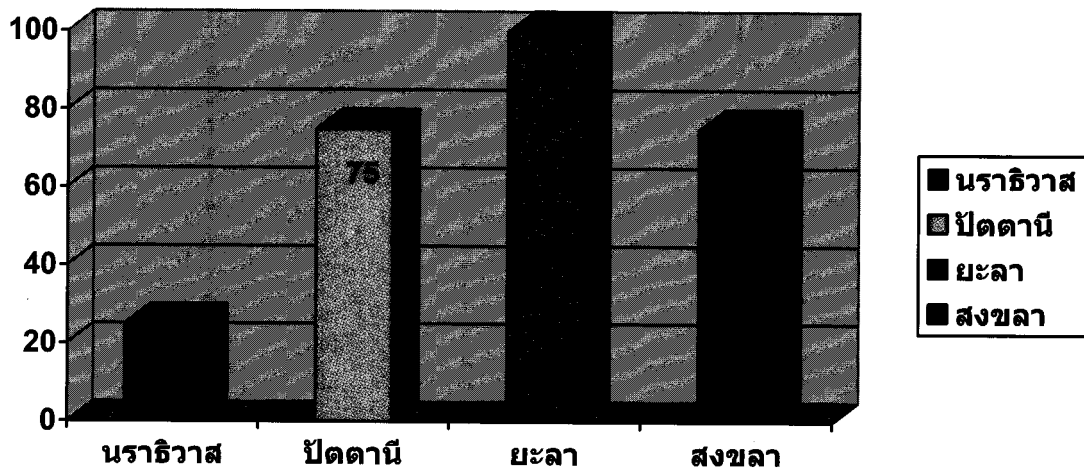
ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร

ที่	วิธีการ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
1	ลงพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓
2	ให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้			✓	✓
3	ให้ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้		✓	✓	✓
4	ติดประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานในสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล มัสยิด เป็นต้น		✓	✓	
	รวม	1	3	4	3

จากตารางที่ 2.5 จะเห็นได้ว่าจังหวัดยะลาใช้วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับพื้นที่ คือ มีทั้ง 4 วิธีการ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสงขลาใช้วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน 3 วิธีการ คือ (1) ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง (2) ให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ และ (3) ให้ผู้นำชุมชน ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ คิดเป็นร้อยละ 50 และจังหวัดปัตตานีใช้วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน 3 วิธีการเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันบ้างวิธีการ คือ (1) ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง (2) ให้ผู้นำชุมชน ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ และ (3) ติดประกาศ รับสมัครอาสาสมัครแรงงานในสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล มัสยิด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน และน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดใช้วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานเพียง 1 วิธีการ คือ ลงพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 25

ผังแผนภูมิที่ 2.7

แผนภูมิที่ 2.7 ร้อยละของวิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด

เมื่อวิเคราะห์ตามวิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงานแล้วจะเห็นได้ว่า

- มีวิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน 1 วิธี ที่ทุกจังหวัด หรือร้อยละ 100 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่ ลงพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง

- มีวิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน 1 วิธี ที่มี 3 จังหวัด (จังหวัดปัตตานี ยะลา และสงขลา) หรือร้อยละ 75 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่ ให้ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

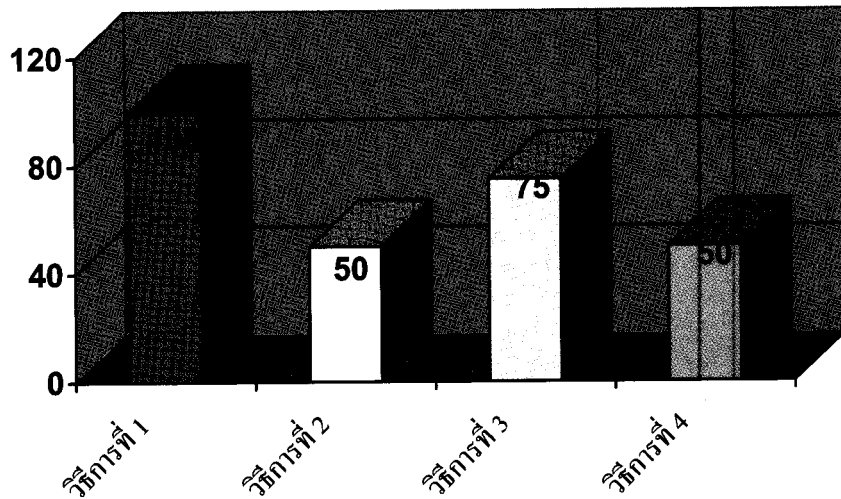
- มีวิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน 2 วิธี ที่มี 2 จังหวัด ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน ดังนี้

(1) จังหวัดยะลา และสงขลา หรือร้อยละ 50 ใช้วิธีให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

(2) จังหวัดปัตตานี และยะลา หรือร้อยละ 50 เช่นเดียวกัน ใช้วิธีติดประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานในสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล มัสยิด เป็นต้น

ดังแผนภูมิที่ 2.8

แผนภูมิที่ 2.8 ร้อยละของจังหวัดที่ใช้วิธีการสรรหาอาสาสมัครแรงงาน จำแนกตามประเภทของวิธีการสรรหา

2.3 การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

ในกระบวนการแต่งตั้งอาสาสมัครแรงงาน เมื่อบัณฑิตอาสาสมัครได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครแรงงานแล้ว บัณฑิตอาสาสมัครจะแจ้งรายชื่อผู้เข้าร่วมให้กับสำนักงานแรงงานจังหวัดเพื่อให้การอบรมให้ความรู้ด้านแรงงานต่าง ๆ ที่อาสาสมัครแรงงานแต่ละคนจะนำไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ หรือ แนะนำแก่ประชาชนในชุมชนของตนเองได้ จากนั้นสำนักงานแรงงานจังหวัดจะนำเสนอรายชื่อบุคคลเหล่านี้ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้งเป็น “อาสาสมัครแรงงาน”

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอาสาสมัครแรงงานให้มีความรู้ด้านแรงงานอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะอาสาสมัครแรงงานจะสามารถช่วยแบ่งเบาภารกิจด้านแรงงานในระดับพื้นที่ได้มากที่สุด ดังนั้น กระทรวงแรงงานจึงได้กำหนดให้บัณฑิตอาสาสมัครมีภารกิจที่จะต้องอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานด้วย ซึ่งจากการสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครมีการดำเนินการในภารกิจนี้ สรุปได้ดังนี้

(1) จังหวัดนราธิวาส

(1.1) จัดอบรมอาสาสมัครแรงงาน และเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน

(1.2) ให้ความรู้แนะนำแก่อสาสมัครแรงงาน ทุกครั้งที่ลงพื้นที่

(2) จังหวัดปัตตานี

(2.1) แจกเอกสารและชี้แจงทำความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นอาสาสมัครแรงงานให้แก่อาสาสมัครแรงงานพร้อมกับร่วมปฏิบัติงานกับอาสาสมัครแรงงาน

(2.2) ถ่ายทอดข่าวสารด้านแรงงาน ให้แก่ อาสาสมัครแรงงานนำไปเผยแพร่ในหมู่บ้านของตนเอง เช่น ตำแหน่งงานว่าง การไปทำงานต่างประเทศ การฝึกอาชีพ และการประกันสังคม เป็นต้น

(3) จังหวัดยะลา

(3.1) ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน ทั้งรายบุคคลและกลุ่มเพื่อให้ความรู้ที่ได้รับมาหลังจากเวลาการประชุมประจำเดือนเพื่อให้อาสาสมัครแรงงานนั้นรับทราบ

(3.2) ให้ความรู้โดยให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน มาก่อน เป็นพี่เลี้ยงให้กับอาสาสมัครแรงงานคนใหม่

(4) จังหวัดสงขลา

(4.1) ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน ให้ความรู้ในเรื่องที่ประชาชนสนใจซักถามมาก เช่น การเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ความรู้เกี่ยวกับประกันสังคม การจัดหางาน การฝึกอาชีพ รวมทั้งอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครแรงงาน

(4.2) เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสาร เช่น ตำแหน่งงานว่าง หรือความรู้ใด ๆ เพิ่มเติมจากหน่วยราชการสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดแล้ว จะไปกระจายให้กับอาสาสมัครแรงงาน โดยถ่ายทอดเอกสาร

(4.3) จะมีการให้ความรู้ แนะนำ และนิเทศแก่อสาสมัครแรงงานเป็นประจำทุกเดือน ภายหลังจากมีการประชุมประจำเดือนแล้วเสร็จ คือ นำเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับไปให้แก่อาสาสมัครแรงงาน เพื่อที่จะได้นำไปให้ประชาสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป

(4.4) เวลาลงพื้นที่ในหมู่บ้านจะไปพบอาสาสมัครแรงงานก่อน แล้วพาไปด้วยกัน จะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน

(4.5) ให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การไปพบด้วยตนเอง เช่น โทรศัพท์ , นัดพบตามสถานที่ต่าง ๆ (ห้องสมุดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) , องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)) สำหรับความถี่ในการพบปะพูดคุยขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละพื้นที่ เช่น เดือนละครั้ง สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง

(4.6) พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด

(4.7) แนะนำอาสาสมัครแรงงานเข้าไปศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ ด้านแรงงานเพิ่มเติมในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน

(4.8) จัดทำคู่มือการทำงานของอาสาสมัครเบื้องต้น ให้อาสาสมัครแรงงาน ทำความเข้าใจก่อนเข้าอบรม

กล่าวโดยสรุป บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

1. ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุย ถ่ายทอด ความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน

2. นำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัด กระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อให้กับอาสาสมัครแรงงาน

3. นำอาสาสมัครแรงงานไปทำงานพร้อมกันทุกครั้งจะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน

4. ให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การไปพบด้วยตนเอง เช่น โทรศัพท์ , นัดพบ ตามสถานที่ต่าง ๆ (ห้องสมุดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) , องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.))

5. พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรม จากสำนักงานแรงงานจังหวัด

6. แนะนำอาสาสมัครแรงงานเข้าไปศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ด้าน แรงงานเพิ่มเติมในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน

7. จัดทำคู่มือการทำงานของอาสาสมัครเบื้องต้น ให้อาสาสมัครแรงงาน ทำความเข้าใจก่อนเข้าอบรม

8. ให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน มาก่อนเป็นที่เลี้ยงให้กับอาสาสมัคร แรงงานคนใหม่

ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 วิธีการให้ความรู้/ แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร

ที่	วิธีการ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
1	ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุย ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน	✓		✓	✓
2	นำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อให้กับอาสาสมัครแรงงาน		✓		✓
3	นำอาสาสมัครแรงงานไปทำงานพร้อมกันทุกครั้งจะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน				✓
4	ให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การไปพบด้วยตนเอง เช่น โทรศัพท์ , นัดพบตามสถานที่ต่าง ๆ (ห้องสมุดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) , องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.))				✓
5	พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด	✓			✓
6	แนะนำอาสาสมัครแรงงานเข้าไปศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ด้านแรงงานเพิ่มเติมในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน				✓
7	จัดทำคู่มือการทำงานของอาสาสมัครเบื้องต้นให้อาสาสมัครแรงงานทำความเข้าใจก่อนเข้าอบรม				✓
8	ให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน มาก่อน เป็นพี่เลี้ยงให้กับอาสาสมัครแรงงานคนใหม่			✓	
	รวม	2	1	2	7

จากตารางที่ 2.6 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดสงขลาใช้วิธีการให้ความรู้/แนะนำ/นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับพื้นที่ คือ มี 7 วิธีการ ในจำนวนทั้งหมด 8 วิธีการ คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด

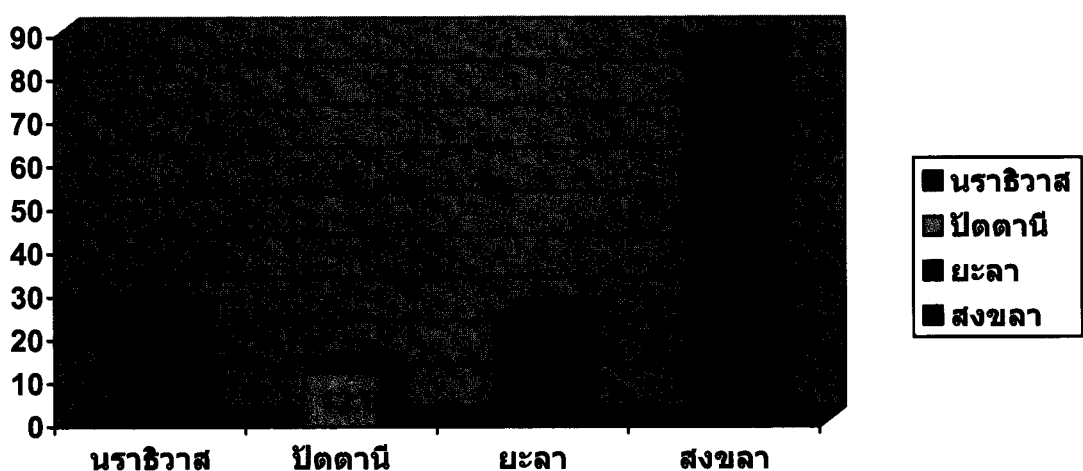
รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส และยะลา ใช้วิธีการให้ความรู้/แนะนำ/นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน จังหวัดละ 2 วิธีการ คือ

- จังหวัดนราธิวาส ใช้วิธีการ (1) ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุย ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน และ (5) พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด

- จังหวัดยะลาใช้วิธีการ (1) ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุย ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน และ (8) ให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน มาก่อนเป็นพี่เลี้ยงให้กับอาสาสมัครแรงงานคนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด

และน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดปัตตานีใช้วิธีการให้ความรู้/แนะนำ/นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานเพียง 1 วิธีการ คือ นำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อให้กับอาสาสมัครแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด

ผังแผนภูมิที่ 2.9

แผนภูมิที่ 2.9 ร้อยละของวิธีการให้ความรู้/แนะนำ/นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานจำแนกตามจังหวัด

เมื่อวิเคราะห์ตามวิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน
แล้วจะเห็นได้ว่า

- ไม่มีวิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานใดที่บัณฑิต
อาสาสมัครทุกจังหวัดใช้เหมือนกัน

- มีวิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน 1 วิธี ที่ 3 จังหวัด
(จังหวัดนราธิวาส ยะลา และสงขลา) หรือร้อยละ 75 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการความรู้ / แนะนำ /
นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน ได้แก่ ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน
เพื่อพูดคุย ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน

- มีวิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน 2 วิธี ที่มี 2 จังหวัด
หรือร้อยละ 50 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน
ดังนี้

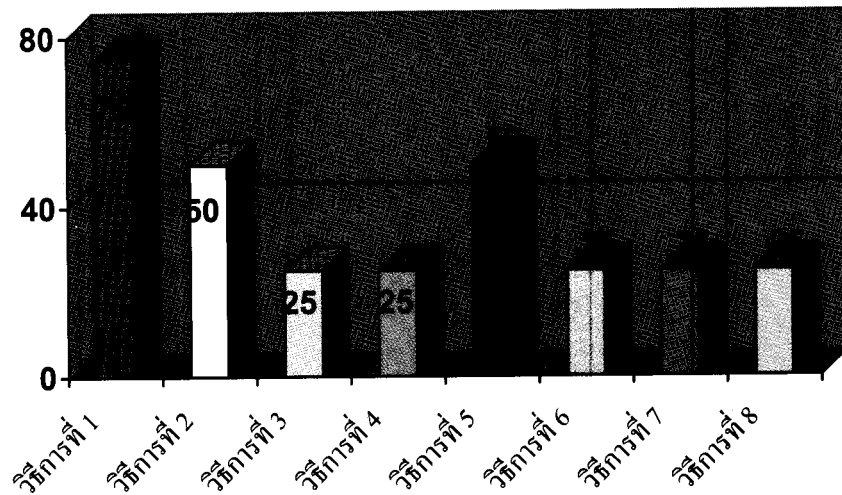
(1) จังหวัดปัตตานี และสงขลา ใช้วิธีการนำข้อมูลข่าวสาร และเอกสาร
ต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อให้กับอาสาสมัคร
แรงงาน

(2) จังหวัดนราธิวาส และสงขลา ใช้วิธีการพาอาสาสมัครแรงงานมารับฟัง
ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด

- มีวิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน 5 วิธี ที่มี
เพียง 1 จังหวัด หรือร้อยละ 25 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่
อาสาสมัครแรงงาน ดังนี้

(1) จังหวัดสงขลา ใช้วิธีการที่ (3) นำอาสาสมัครแรงงานไปทำงานพร้อม
กันทุกครั้งจะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน วิธีการที่ (4) ให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การไปพบด้วยตนเอง
เช่น โทรศัพท์ , นัดพบตามสถานที่ต่าง ๆ (ห้องสมุดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) , องค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.)) วิธีการที่ (6) แนะนำอาสาสมัครแรงงานเข้าไปศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร และ
ความรู้ด้านแรงงานเพิ่มเติมในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน และวิธีการที่ (7) จัดทำคู่มือการทำงาน
ของอาสาสมัครเบื้องต้น ให้อาสาสมัครแรงงานทำความเข้าใจก่อนเข้าอบรม

(2) จังหวัดยะลา ใช้วิธีการที่ (8) ให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน
มาก่อนเป็นที่เล็งให้กับอาสาสมัครแรงงานคนใหม่

แผนภูมิที่ 2.10 ร้อยละของจังหวัดที่ใช้วิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน จำแนกตามประเภทของวิธีการ

ดังนั้น วิธีการให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร เรียงตามลำดับ 3 อันดับ ได้ดังนี้

1. ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุย ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน
2. นำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อกับอาสาสมัครแรงงาน
3. พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่

ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อาสาสมัครแรงงานเป็นบุคลากรที่สามารถช่วยแบ่งเบาภารกิจของกระทรวงแรงงานในระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี การสนับสนุนความเข้มแข็งให้อาสาสมัครแรงงานสามารถพัฒนาตนเองเป็น “แกนนำอาสาสมัครแรงงาน” จึงเป็นภารกิจที่สำคัญ ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ แต่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีปัญหาเรื่องสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอยู่เสมอ การลงพื้นที่ไปปฏิบัติภารกิจนี้ของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัด จึงเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากยิ่งกว่าจังหวัดในภาคอื่น ๆ เมื่อมีการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครขึ้นตามโครงการนี้ จึงได้มอบหมายภารกิจนี้ให้บัณฑิตอาสาสมัคร ซึ่งจากการสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดที่รับผิดชอบ

โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร และประมวลผลพบว่าบัณฑิตอาสาสมัครมีการดำเนินการในการกิจนี้สรุปได้ดังนี้

(1) จังหวัดนราธิวาส

(1.1) มีการประสานติดต่อกับอาสาสมัครแรงงานและอธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครแรงงานให้เข้าใจและชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน

(1.2) ได้จัดทำโครงการประชุมสัมมนาแกนนำเครือข่ายอาสาสมัครเป็นประจำทุกเดือน โดยมีวัตถุประสงค์ให้อาสาสมัครได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงานเป็นเครือข่ายด้านแรงงานของกระทรวงแรงงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ตลอดจนถึงการประสานความสัมพันธ์ระหว่างอาสาสมัครแรงงาน บัณฑิตอาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงาน เพื่อให้การดำเนินการด้านเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(1.3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครแรงงานให้มีความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ในการออกหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ / อำเภอเคลื่อนที่

(2) จังหวัดปัตตานี

(2.1) จัดประชุมอาสาสมัครแรงงาน เพื่อทำชี้แจงทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครแรงงาน ชี้ให้เห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ชุมชนของอาสาสมัครแรงงานจะได้รับจากการมีอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ด้านแรงงาน

(2.2) ให้อาสาสมัครแรงงานมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงานโดยตรง

(2.3) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านแรงงานให้แก่อาสาสมัครแรงงานโดยการฝึกพูดต่อหน้าชุมชน

(3) จังหวัดยะลา

(3.1) มีการเรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำอาสาสมัครแรงงานประจำตำบล เพื่อการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานเครือข่าย / กลุ่ม ต้องมีการแบ่งหน้าที่กัน

(3.2) ในกรณีที่มีการจัดอบรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะแนะนำให้อาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ

(4) จังหวัดสงขลา

(4.1) จัดอบรมอาสาสมัครแรงงาน

(4.2) อธิบายบทบาท หน้าที่ของอาสาสมัครแรงงาน เมื่อเข้าใจในบทบาท หน้าที่ อย่างดีแล้ว อาสาสมัครแรงงานก็สามารถเป็นแกนนำในหมู่บ้าน และตำบลได้

(4.3) ลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อสร้างความมั่นใจ

(4.4) จัดหมู่บ้านอาสาสมัครแรงงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในหมู่บ้าน

กล่าวโดยสรุป บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ อาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

1. อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครแรงงานให้เข้าใจและชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน
2. จัดอบรม ประชุมสัมมนา แกนนำเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัคร ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครแรงงานให้มีความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในการ ออกหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ / อำเภอเคลื่อนที่
4. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านแรงงานโดยการฝึกให้พูดต่อหน้า ชุมชน / ประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงานโดยตรง
5. เรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำ อาสาสมัครแรงงานประจำตำบล
6. ลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อสร้างความมั่นใจ
7. จัดหมู่บ้านอาสาสมัครแรงงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในหมู่บ้าน

ดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร

ที่	วิธีการ	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา
1	อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของ อาสาสมัคร แรงงานให้เข้าใจและชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน	✓			✓
2	จัดอบรม ประชุมสัมมนา แยกนำเครือข่าย อาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครได้พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการ ทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน	✓	✓	✓	✓
3	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครแรงงานให้ มีความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน อื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานใน สังกัดกระทรวงแรงงานในการออกหน่วยจังหวัด เคลื่อนที่ / อำเภอเคลื่อนที่	✓			
4	ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้าน แรงงานโดยการฝึกให้พูดต่อหน้าชุมชน / ประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงาน โดยตรง		✓		
5	เรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำอาสาสมัครแรงงาน ประจำตำบล			✓	
6	ลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงาน เพื่อสร้างความมั่นใจ				✓
7	จัดหมู่บ้านอาสาสมัครแรงงานให้เป็นศูนย์ข้อมูล ข่าวสารในหมู่บ้าน				✓
	รวม	3	2	2	4

จากตารางที่ 2.7 จะเห็นได้ว่าบัณฑิตอาสาสมัครจังหวัดสงขลามีวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับพื้นที่ มากที่สุด คือ มี 4 วิธีการ ในจำนวนทั้งหมด 7 วิธีการ คิดเป็นร้อยละ 57.1 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด

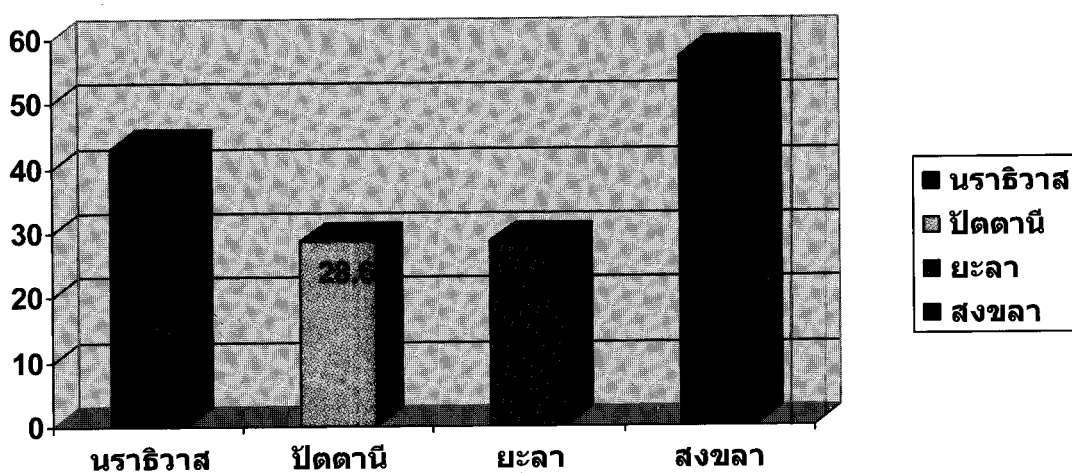
รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส มีวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน 3 วิธีการ คิดเป็นร้อยละ 42.9 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด

และน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี และยะลา มีวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน จังหวัดละ 2 วิธีการ คิดเป็นร้อยละ 28.6 ของจำนวนวิธีการทั้งหมด คือ

- จังหวัดปัตตานี ใช้วิธีการที่ (2) จัดอบรม ประชุมสัมมนา แขนงนำเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และวิธีการที่ (4) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านแรงงานโดยการฝึกให้พูดต่อหน้าชุมชน / ประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงานโดยตรง

- จังหวัดยะลา ใช้วิธีการที่ (2) จัดอบรม ประชุมสัมมนา แขนงนำเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และวิธีการที่ (5) เรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำอาสาสมัครแรงงานประจำตำบล

ดังแผนภูมิที่ 2.11

แผนภูมิที่ 2.11

ร้อยละของวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน
จำแนกตามจังหวัด

เมื่อวิเคราะห์ตามวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานแล้วจะเห็นว่า

- มีวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน 1 วิธี ที่ทุกจังหวัด หรือร้อยละ 100 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน ได้แก่ จัดอบรม ประชุมสัมมนา แยกนำเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

- มีวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน 1 วิธี ที่มี 2 จังหวัด (จังหวัดนราธิวาส และสงขลา) หรือร้อยละ 50 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน ได้แก่ อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครแรงงานให้เข้าใจ และชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน

- มีวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน 5 วิธี ที่แต่ละวิธีการ มีเพียง 1 จังหวัด หรือร้อยละ 25 ที่บัณฑิตอาสาสมัครใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน ดังนี้

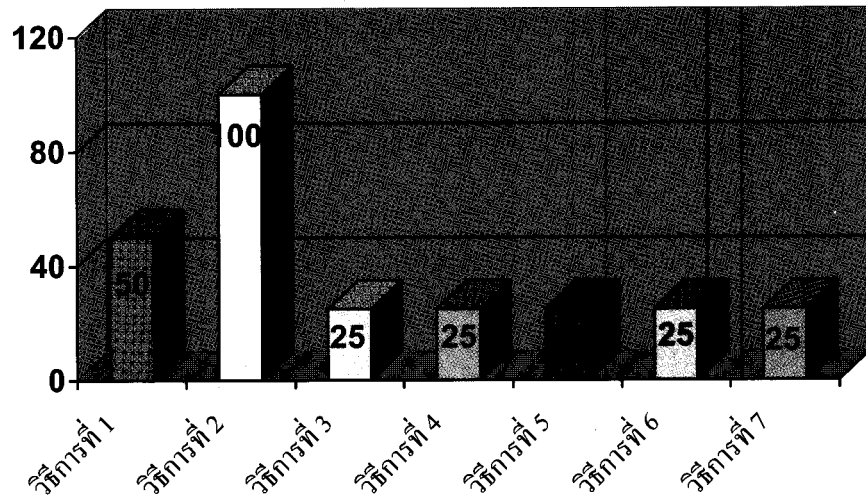
(1) จังหวัดนราธิวาส ใช้วิธีการที่ (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครแรงงานให้มีความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในการออกหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ / อำเภอเคลื่อนที่

(2) จังหวัดปัตตานี ใช้วิธีการที่ (4) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านแรงงานโดยการฝึกให้พูดต่อหน้าชุมชน / ประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงานโดยตรง

(3) จังหวัดยะลา ใช้วิธีการที่ (5) เรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำอาสาสมัครแรงงานประจำตำบล

(4) จังหวัดสงขลา ใช้วิธีการที่ (6) ลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อสร้างความมั่นใจ และวิธีการที่ (7) จัดหมู่บ้านอาสาสมัครแรงงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในหมู่บ้าน

ดังแผนภูมิที่ 2.12

แผนภูมิที่ 2.12 ร้อยละของจังหวัดที่ใช้วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงาน
จำแนกตามประเภทของวิธีการ

ดังนั้น วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่อาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัคร เรียงตามลำดับ 2 อันดับ ได้ดังนี้

1. จัดอบรม ประชุมสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน
2. อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครแรงงานให้เข้าใจและชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน

4. ภารกิจหน้าที่ในส่วนของการทำงานร่วมกับ ศอ.บต. และภารกิจหน้าที่อื่นของอำเภอที่บัณฑิตอาสาสมัครประจำอยู่

นอกจากการปฏิบัติภารกิจในส่วนที่เป็นงานด้านแรงงานแล้ว บัณฑิตอาสาสมัครในฐานะที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ และยังอยู่ในความดูแลของอำเภอ จึงมีภารกิจอีกประการหนึ่ง คือ การทำงานร่วมกับ ศอ.บต. และอำเภอที่บัณฑิตอาสาสมัครประจำอยู่ ดังนี้

- 4.1 ช่วยงานธุรการ งานสารบรรณ
- 4.2 จัดเก็บข้อมูลครูในโรงเรียนตาภิกา และโรงเรียนปอเนาะ
- 4.3 ช่วยงานอำเภอเคลื่อนที่
- 4.4 ร่วมงานในโครงการตามยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข
- 4.5 เข้าร่วมในโครงการพัฒนาสมานฉันท์สัมพันธ์โดยการเข้าพัฒนามัสยิด

4.6 ช่วยเหลือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในตำบลในการจัดทำแผน/โครงการและ
กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ

4.7 ร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 และร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง
ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

4.8 ร่วมกิจกรรมปลูกข้าวเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-
บรมราชกุมารี

4.9 ร่วมกิจกรรมฝึกทบทวน ชรบ. ของตำบลใน อ.ตากใบ

4.10 เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.

4.11 ร่วมโครงการประชุมที่มพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับตำบล และ
ระดับหมู่บ้าน

4.12 เข้าร่วมพิธีเปิดศูนย์ฝึกอาชีพภูผาตา และได้เข้าร่วมพิธีมอบประกาศนียบัตร
แก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมอาชีพการทำผ้าบาติก

4.13 ร่วมกิจกรรมการประกวดการแข่งขันการทอผ้า

บทที่ 3

การประเมินผลการดำเนินงาน

การประเมินผล “โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร” ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

1. การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่
2. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน
3. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่
5. การพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตอาสาสมัคร

1. การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา ได้จัดจ้างบัณฑิตที่ว่างงานในพื้นที่มาทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครได้ครบทุกตำบลตามเป้าหมายที่กำหนด คือ 294 คน แบ่งเป็น

- จังหวัดยะลา มีจำนวน 59 คน ประจำอยู่ตำบลต่าง ๆ 58 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดยะลา 1 คน

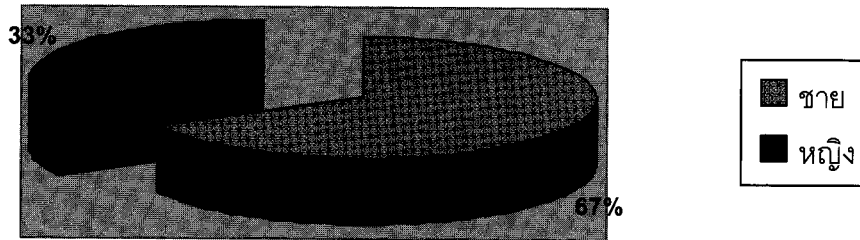
- จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 116 คน ประจำอยู่ตำบลต่าง ๆ 115 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดปัตตานี 1 คน

- จังหวัดนราธิวาส มีจำนวน 78 คน ประจำอยู่ตำบลต่าง ๆ 77 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส 1 คน

- จังหวัดสงขลา มีจำนวน 41 คน ประจำอยู่ตำบลต่าง ๆ ใน 4 อำเภอ คือ อำเภอ นาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอจะนะ และอำเภอเทพา 40 คน และประจำสำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา 1 คน

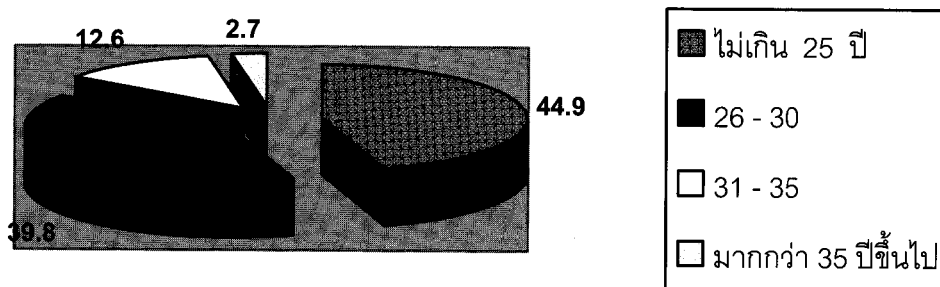
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับบัณฑิตอาสาสมัครทั้ง 294 คน สรุปได้ดังนี้

เพศ บัณฑิตอาสาสมัครส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.0 เป็นเพศหญิง ที่เหลืออีกร้อยละ 33.0 เป็นเพศชาย (แผนภูมิที่ 3.1)

แผนภูมิที่ 3.1 ร้อยละของบัณฑิตอาสาสมัคร จำแนกตามเพศ

อายุ บัณฑิตอาสาสมัครส่วนใหญ่ร้อยละ 44.9 มีอายุไม่เกิน 25 ปี รองลงมา คือ ร้อยละ 39.8 มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี ร้อยละ 12.6 มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี และน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.7 มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป (แผนภูมิที่ 3.2)

แผนภูมิที่ 3.2 ร้อยละของบัณฑิตอาสาสมัคร จำแนกตามกลุ่มอายุ

(3) การศึกษา บัณฑิตอาสาสมัครทุกคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

กล่าวโดยสรุป โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครสามารถช่วยลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา และสงขลา (4 อำเภอ คือ อำเภอจะนะ สะบ้าย้อย นาทวี และเทพา) ได้ถึง 294 คน ทำให้บัณฑิตอาสาสมัครและครอบครัวเหล่านี้มีรายได้เดือนละ 7,630 บาท หรือปีละ 91,560 บาท ทำให้เกิดการกระจายรายได้ และมีเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นรวมทั้งสิ้น 26.919 ล้านบาท

2. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน

มีกิจกรรมการดำเนินงานตามภารกิจนี้ 4 ประการ ได้แก่

2.1 การสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน

2.2 การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ

2.3 การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

2.4 การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน

ผลการประเมินผลการดำเนินงาน มีดังนี้

2.1 การสำรวจข้อมูล Profile รายครั้วเรือน

ก่อนเริ่มดำเนินการสำรวจข้อมูล Profile รายครั้วเรือน บัณฑิตอาสาสมัครได้มีการศึกษาสภาพทั่วไปในด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตำบลที่แต่ละคนประจำอยู่ เพื่อทำความเข้าใจก่อนการลงพื้นที่สำรวจ จากนั้นจึงเป็นการสำรวจจริง ซึ่งแต่ละจังหวัดได้จัดทำสรุปผลการสำรวจข้อมูล Profile รายครั้วเรือน ส่งให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นประจำทุกเดือน

เนื่องจากบัณฑิตอาสาสมัครทุกจังหวัดได้มีการปฏิบัติภารกิจ เรื่อง การสำรวจข้อมูล Profile รายครั้วเรือนในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบเหมือนกัน ดังนั้น ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในภารกิจนี้จึงคิดเป็นร้อยละ 100 มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง มีคะแนน 3 คะแนน

ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลการประเมินการสำรวจข้อมูล Profile รายครั้วเรือน รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	100	สูง	3
ปัตตานี	100	สูง	3
ยะลา	100	สูง	3
สงขลา	100	สูง	3

2.2 การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บัณฑิตอาสาสมัครเข้าไปดำเนินการจัดทำ / ประสานการดำเนินโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการหลัก ดังนี้

1. โครงการจ้างงานเร่งด่วนและฝึกอบรมอาชีพของผู้ประสบภัยธรรมชาติ
2. โครงการเปิดศูนย์เด็กเล็กในตำบล
3. โครงการฝึกอบรมอาชีพอิสระ / อาชีพเสริม ได้แก่ โครงการอบรมและ
 สานิตกลุ่มเกษตรผู้ใช้น้ำสารอินทรีย์ , โครงการเพาะเห็ดฟางและการอบรมและสานิตกลุ่มเกษตรผู้ใช้น้ำ
 สารอินทรีย์ , โครงการกลุ่มเลี้ยงแพะ , การทำลูกชุบ , การทำของชำร่วย , การรับเสื้อผ้าไปตัดเย็บ ,
 โครงการสร้างชีวิตให้ศอชชนมล(ตัดเย็บเสื้อผ้าและร้อยลูกปัด) , การจัดฝึกอบรมการทำน้ายาล้างจาน
 น้ายาซักผ้า , โครงการเลี้ยงปลาตุก , โครงการเลี้ยงวัว , การทำคริสตัส
4. โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์
5. โครงการตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติภารกิจ เรื่อง การจัดทำ
 และ / หรือการประสานแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบล
 ที่รับผิดชอบ ใน 5 โครงการหลัก เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัดยะลา ร้อยละ 52.9 จังหวัดสงขลา
 ร้อยละ 29.4 จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 11.8 และจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 5.9 เมื่อเทียบกับเกณฑ์
 การประเมินผลการดำเนินงานตามที่กล่าวในบทที่ 1 แล้ว จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 จังหวัดมีผลการประเมิน
 อยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ผลการประเมินการจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
แรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	5.9	ต่ำ	1
ปัตตานี	11.8	ต่ำ	1
ยะลา	52.9	ต่ำ	1
สงขลา	29.4	ต่ำ	1

2.3 การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จังหวัดใช้ในการประสานแผนงาน / โครงการด้าน
แรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ควรนำไปเป็นต้นแบบในการปฏิบัติการกิจ
ขับเคลื่อนการกิจนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

1. การเข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเพื่อการจัดทำแผนชุมชนประจำปี และแผน
ราย 3 ปี

2. การศึกษาข้อมูลปัญหา ความต้องการของผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูล
ความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน และนำเสนอข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของบัณฑิต
อาสาสมัครที่ทำงานและเป็นตัวแทนของแรงงานจังหวัด และบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวง
แรงงาน

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติการกิจ เรื่อง การประสาน
แผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลที่
รับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 80.0 จังหวัดปัตตานี ยะลา และสงขลา
ร้อยละ 40.0 เท่ากัน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว จะเห็นได้ว่ามีเพียง
จังหวัดนราธิวาสเท่านั้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง อีก 3 จังหวัดที่เหลือ คือ จังหวัดปัตตานี
ยะลา และสงขลา มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ผลการประเมินการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัคร
รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	80.0	สูง	3
ปัตตานี	40.0	ต่ำ	1
ยะลา	40.0	ต่ำ	1
สงขลา	40.0	ต่ำ	1

2.4 การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่พื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน

บัณฑิตอาสาสมัครได้ประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานนำบริการด้านแรงงานต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ด้านการจัดหางาน ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน และด้านอื่น ๆ ลงสู่ประชาชนในระดับตำบลและหมู่บ้าน แต่ละด้านมีงานบริการรวมทั้งสิ้น 10 งานบริการ ดังนี้

ด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีงานบริการ 2 งาน ได้แก่ การสำรวจแรงงานนอกระบบ และการให้ความรู้ด้านกฎหมาย (กฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน)

ด้านการจัดหางาน มีงานบริการ 3 งาน ได้แก่ แรงงานต่างด้าว การจัดหางานในประเทศ การตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน มีงานบริการ 1 งาน ได้แก่ การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น

ด้านการประกันสังคม มีงานบริการ 1 งาน ได้แก่ การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน

ด้านอื่น ๆ มีงานบริการ 3 งาน ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแรงงาน (การหลอกลวงคนหางานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และความรู้ทั่วไป) การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน

ทั้งนี้ งานบริการที่บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานนำลงไปสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน เรียงตามลำดับ 5 อันดับ ได้ดังนี้

1. การจัดหางานในประเทศ
2. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน
3. การฝึกอาชีพอิสระระยะสั้น
4. การให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน
5. การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในพื้นที่

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติการกิจ เรื่อง การประสาน และร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่พื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 90.0 จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 60.0 จังหวัดยะลา ร้อยละ 30.0 และจังหวัดสงขลา ร้อยละ 20.0 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานแล้ว จะเห็นได้ว่ามีเพียงจังหวัดนราธิวาสเท่านั้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง อีก 3 จังหวัดที่เหลือ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และสงขลา มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ผลการประเมินการประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่พื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	90.0	สูง	3
ปัตตานี	60.0	ต่ำ	1
ยะลา	30.0	ต่ำ	1
สงขลา	20.0	ต่ำ	1

สรุปผลการประเมินในภาพรวมในเรื่องการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้าน
แรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ได้ดังนี้

ผลการประเมินการปฏิบัติการ เรื่อง การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้าน
แรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัครในภาพรวม อยู่ในระดับปาน
กลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.75

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดนราธิวาสมีผล
การประเมินสูงที่สุด คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีคะแนนเฉลี่ย 2.5 อีก 3 จังหวัดที่เหลือ
คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และสงขลา มีผลการประเมิน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนน
เฉลี่ย 1.5

เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายภารกิจย่อยพบว่า

- ภารกิจ เรื่อง การสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน มีผลการประเมินอยู่ใน
ระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ย 3
- ภารกิจ เรื่อง การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข
ปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.0
- ภารกิจ เรื่อง การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติ
การขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มี
คะแนนเฉลี่ย 1.5
- ภารกิจ เรื่อง การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำ
บริการด้านแรงงานลงสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มี
คะแนนเฉลี่ย 1.5

ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ผลการประเมินการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงาน
ในสังกัดกระทรวงแรงงาน

จังหวัด	คะแนนการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน				คะแนน	ระดับ
	ภารกิจ 1	ภารกิจ 2	ภารกิจ 3	ภารกิจ 4	เฉลี่ย	การประเมิน
นราธิวาส	3	1	3	3	2.5	ปานกลาง ค่อนข้างสูง
ปัตตานี	3	1	1	1	1.5	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ
ยะลา	3	1	1	1	1.5	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ
สงขลา	3	1	1	1	1.5	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ
เฉลี่ย	3	1.0	1.5	1.5	1.75	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ
ระดับ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ		

3. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน

มีกิจกรรมการดำเนินงานตามภารกิจนี้ 4 ประการ ได้แก่

3.1 การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

3.2 การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

3.3 การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

ผลการประเมินผลการดำเนินงาน มีดังนี้

3.1 การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

เครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย

4 ส่วน คือ

1. ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ

2. กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ

3. อาสาสมัครจากองค์กรต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้าน

4. สถานศึกษาในชุมชน

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติการกิจ เรื่อง การสร้าง
เครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัคร
แรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในพื้นที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัด
สงขลา ร้อยละ 100 จังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 50.0 จังหวัดปัตตานี ร้อยละ 25.0 และจังหวัดยะลา
ร้อยละ 0.0 และ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว จะเห็นได้ว่ามีเพียงจังหวัด
สงขลาเท่านั้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง อีก 3 จังหวัดที่เหลือ คือ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี
และยะลา มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ผลการประเมินการสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อ
สื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัด
กระทรวงแรงงาน รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	50.0	ต่ำ	1
ปัตตานี	25.0	ต่ำ	1
ยะลา	0.0	ต่ำ	1
สงขลา	100	สูง	3

3.2 การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการสรรหาเพื่อจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มใน
หมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สรุปได้
ดังนี้

1. ลงพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และรับสมัครด้วยตนเอง
2. ให้อาสาสมัครแรงงานเก่าช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

3. ให้ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้

4. ติดประกาศรับสมัครอาสาสมัครแรงงานในสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น สำนักงานบริหารราชการประจำตำบล มัสยิด เป็นต้น

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติภารกิจ เรื่อง การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มในพื้นที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัดยะลา ร้อยละ 100.0 จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา ร้อยละ 75.0 เท่ากัน และจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 25.0 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว จะเห็นได้ว่ามีเพียงจังหวัดยะลาเท่านั้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง มีคะแนน 3 คะแนน จังหวัดปัตตานี และสงขลา มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนน 2 คะแนน จังหวัดนราธิวาส มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ผลการประเมิน เรื่อง การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มในพื้นที่รับผิดชอบ รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	25.0	ต่ำ	1
ปัตตานี	75.0	ปานกลาง	2
ยะลา	100.0	สูง	3
สงขลา	75.0	ปานกลาง	2

3.3 การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สรุปได้ดังนี้

1. ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบอาสาสมัครแรงงานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพูดคุย ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากการประชุมประจำเดือน
2. นำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด ไปแจกจ่ายต่อให้กับอาสาสมัครแรงงาน
3. นำอาสาสมัครแรงงานไปทำงานพร้อมกันทุกครั้งจะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน

4. ให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การไปพบด้วยตนเอง เช่น โทรศัพท์, นัดพบตามสถานที่ต่าง ๆ (ห้องสมุดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.), องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.))

5. พาอาสาสมัครแรงงานมารับฟังข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ในการอบรมจากสำนักงานแรงงานจังหวัด

6. แนะนำอาสาสมัครแรงงานเข้าไปศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ด้านแรงงานเพิ่มเติมในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน

7. จัดทำคู่มือการทำงานของอาสาสมัครแรงงานเบื้องต้น ให้อาสาสมัครแรงงานทำความเข้าใจก่อนเข้าอบรม

8. ให้ผู้ที่เคยปฏิบัติงานอาสาสมัครแรงงาน มาก่อนเป็นผู้เลี้ยงให้กับอาสาสมัครแรงงานคนใหม่

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติการกิจ เรื่อง การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัดสงขลา ร้อยละ 87.5 จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา ร้อยละ 25.0 เท่ากัน และจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 12.5 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว จะเห็นได้ว่ามีเพียงจังหวัดสงขลาเท่านั้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง มีคะแนน 3 คะแนน อีก 3 จังหวัดที่เหลือคือ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 ผลการประเมิน เรื่อง การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รายจังหวัด

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	25.0	ต่ำ	1
ปัตตานี	12.5	ต่ำ	1
ยะลา	25.0	ต่ำ	1
สงขลา	87.5	สูง	3

สรุปผลการประเมินในภาพรวมในเรื่องการขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้ดังนี้

ผลการประเมินการปฏิบัติการ เรื่อง การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.7

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดสงขลามีผลการประเมินสูงที่สุด คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีคะแนนเฉลี่ย 2.7 อีก 2 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี และยะลา มีผลการประเมิน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.3 และ 1.7 ตามลำดับ และจังหวัดนราธิวาส มีผลการประเมิน อยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1

เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายการกิจกรรมย่อยพบว่า

- รายการ เรื่อง การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.5

- รายการ เรื่อง การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่มในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.0

- รายการ เรื่อง การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.5

ดังตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 ผลการประเมินการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงาน
ในสังกัดกระทรวงแรงงาน

จังหวัด	คะแนนการขยายเครือข่ายอาสาสมัคร แรงงาน			คะแนน	ระดับ
	ภารกิจ 1	ภารกิจ 2	ภารกิจ 3	เฉลี่ย	การประเมิน
นราธิวาส	1	1	1	1	ต่ำ
ปัตตานี	1	2	1	1.3	ปานกลางค่อนข้างต่ำ
ยะลา	1	3	1	1.7	ปานกลางค่อนข้างต่ำ
สงขลา	3	2	3	2.7	ปานกลางค่อนข้างสูง
เฉลี่ย	1.5	2.0	1.5	1.7	ปานกลางค่อนข้างต่ำ
	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ		

4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่

ผลการประเมินผลการดำเนินงาน มีดังนี้

บัณฑิตอาสาสมัครได้ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยวิธีการแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

1. อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครแรงงานให้เข้าใจและชัดเจน ถูกต้อง และตรงกัน
2. จัดอบรม ประชุมสัมมนา แยกนำเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน เพื่อให้อาสาสมัครแรงงานได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการทำงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครแรงงานให้มีความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในการออกหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ / อำเภอเคลื่อนที่
4. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านแรงงานโดยการฝึกให้พูดต่อหน้าชุมชน / ประชาสัมพันธ์ภารกิจของกระทรวงแรงงานโดยตรง
5. เรียกประชุมอาสาสมัครแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อการคัดเลือกแกนนำอาสาสมัครแรงงานประจำตำบล
6. ลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อสร้างความมั่นใจ

7. จัดมูมบ้านอาสาสมัครแรงงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัครในการปฏิบัติการกิจ เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ จังหวัดสงขลา ร้อยละ 57.1 จังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 42.9 จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ร้อยละ 28.6 เท่ากัน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว จะเห็นได้ว่าทุกจังหวัดมีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนน 1 คะแนน

ดังตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 ผลการประเมิน เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่

จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	ระดับการประเมิน	คะแนน
นราธิวาส	42.9	ต่ำ	1
ปัตตานี	28.6	ต่ำ	1
ยะลา	28.6	ต่ำ	1
สงขลา	57.1	ต่ำ	1

สรุปผลการประเมินในภาพรวมในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานของบัณฑิตอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้ดังนี้

ผลการประเมินการปฏิบัติการกิจ เรื่อง การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.0

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายจังหวัดพบว่า ทุกจังหวัด มีผลการประเมิน อยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.0 เช่นเดียวกัน

ดังตารางที่ 3.11

ตารางที่ 3.11 ผลการประเมินในภาพรวมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานของ
บัณฑิตอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จังหวัด	คะแนนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ อาสาสมัครแรงงาน	คะแนน เฉลี่ย	ระดับการประเมิน
นราธิวาส	1	1	ต่ำ
ปัตตานี	1	1	ต่ำ
ยะลา	1	1	ต่ำ
สงขลา	1	1	ต่ำ
เฉลี่ย	1		ต่ำ
	ต่ำ		

5. การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตอาสาสมัคร

เมื่อได้ดำเนินการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครครบตามเป้าหมายที่กำหนดทั้ง 4 จังหวัดแล้ว
กระทรวงแรงงาน โดยสำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินการพัฒนา
บัณฑิตอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติหน้าที่ และระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ ได้จัดการปฐมนิเทศบัณฑิตอาสาสมัครทั้ง 4 จังหวัดพร้อมกัน
ดังนี้

1. การปฐมนิเทศ เมื่อวันที่ 5 – 6 กันยายน 2550 ณ จังหวัดปัตตานี
2. โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่
20 กันยายน 2550 ณ โรงแรม ซี เอส ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งหน่วยงานในส่วนกลาง คือ สำนักงานปลัดกระทรวง
แรงงาน และหน่วยงานในส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานแรงงานจังหวัด ได้จัดการสัมมนาเพื่อทบทวน
บทบาท หน้าที่ และภารกิจของบัณฑิตอาสาสมัคร รวมทั้งเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ของบัณฑิตอาสาสมัครเป็นระยะ ๆ ดังนี้

1. การสัมมนาเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่
20 พฤศจิกายน 2550 ณ โรงแรม ซี เอส ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 28 – 29
มกราคม 2551 ณ โรงแรมตันหยง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

3. การสัมมนาบัณฑิตอาสาสมัครกับการขับเคลื่อนภารกิจด้านแรงงานสู่พื้นที่ตำบล / หมู่บ้าน

4. การประชุมสัมมนาเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสาสมัครจังหวัด นราธิวาส โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2551 ณ ตากใบลาภูน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

กล่าวโดยสรุป บัณฑิตอาสาสมัครได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนการ ปฏิบัติหน้าที่ และระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจด้านแรงงานที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ขอโครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัครในภาพรวมพบว่า มี ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.09 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของ การดำเนินงานเป็นรายด้านภารกิจหลัก มีผลการประเมินเรียงตามลำดับ ดังนี้

- การลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ และการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต อาสาสมัคร มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ย 3.0 คะแนน

- รองลงมา คือ การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงแรงงานและหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงแรงงาน และการขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน มี ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.75 และ 1.70 คะแนน ตามลำดับ

- น้อยที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ มีผล การประเมินอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย 1.0 คะแนน

ดังตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.13 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานรายจังหวัด

จังหวัด	คะแนนประเมินรายการกิจหลัก					คะแนนการประเมินเฉลี่ย	ระดับการประเมิน
	1	2	3	4	5		
นราธิวาส	3.0	2.5	1.0	1.0	3.0	2.1	ปานกลาง
ปัตตานี	3.0	1.5	1.3	1.0	3.0	1.96	ปานกลางค่อนข้างต่ำ
ยะลา	3.0	1.5	1.7	1.0	3.0	2.04	ปานกลาง
สงขลา	3.0	1.5	2.7	1.0	3.0	2.24	ปานกลางค่อนข้างสูง
เฉลี่ย	3.0	1.75	1.7	1.0	3.0	2.09	ปานกลาง

บทที่ 4

ปัญหาและอุปสรรค

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัคร เป็นการศึกษาตามกรอบภารกิจของบัณฑิตอาสาสมัคร ดังนี้

1. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงแรงงาน
2. การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่

1. ปัญหาและอุปสรรค เรื่อง การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน

ในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน จำเป็นต้องมีการดำเนินงานในหลากหลายรูปแบบและวิธีการ เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากที่สุด ได้แก่

1. การมีฐานข้อมูลในระดับที่เล็กที่สุด คือ ระดับครัวเรือน
2. การจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ
3. การประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการของ อปท.
4. การประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการพื้นฐานของกระทรวงแรงงานไปบริการให้แก่ประชาชน

เมื่อได้มีการจัดทำ “โครงการจ้างบัณฑิตอาสาสมัคร” ขึ้น จึงได้มอบหมายภารกิจเหล่านี้ให้บัณฑิตอาสาสมัครไปดำเนินการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของบัณฑิตอาสาสมัครแต่ละคน ซึ่งในการปฏิบัติการกิจเหล่านี้มีปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

ด้านการสำรวจข้อมูล Profile ครัวเรือน

1. สถานการณ์ความไม่สงบ บางพื้นที่ไม่ปลอดภัย ในการเดินทาง บางพื้นที่ไม่รู้จักรับผิดชอบ บัณฑิตอาสาฯ ก็ไม่สามารถเข้าถึงตัวของประชาชนได้ ซึ่งปัญหาความไม่สงบ กลายเป็นปัญหาที่ทำให้

1.1 การพูดคุยกับประชาชน ขาดความเชื่อถือนระหว่างประชาชนกับบัณฑิตอาสาฯ มีความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่ ประชาชนจะไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งทำให้

- บัณฑิตอาสาสมัครเป็นที่จับตาของชาวบ้านและบุคคลภายนอก เพราะกลัวว่าฝ่ายก่อความไม่สงบคิดจะให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

- ประชาชนให้ข้อมูลที่ไม่ค่อยเป็นจริง ข้อมูลบางส่วนจึงไม่สมบูรณ์และบิดเบือนความจริง เช่น ด้านรายรับรายจ่าย ทรัพย์สิน ที่ดิน หนี้สิน ฯลฯ

- บางคนกลัวว่าจะเก็บข้อมูลไปให้ขึ้นบัญชีตำรวจ

- บางคนไม่ให้ข้อมูลรายได้เพราะกลัวเรื่องถูกเก็บภาษี เป็นต้น

1.2 การเดินทางลำบาก และเส้นทางเปลี่ยว สภาพพื้นที่เป็นหุบเขา ฝนตก ถนนลื่นเนื่องจากถนนเป็นลูกรัง ฤดูกาล เช่น ฝนตก ทำให้เก็บข้อมูลลำบาก

2. ประชาชนส่วนหนึ่งเป็นคนแก่ไม่สามารถให้ข้อมูลโดยตรงได้

3. การสำรวจข้อมูลมีความซ้ำซ้อนของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านเบื่อหน่ายที่จะให้ข้อมูล เพราะเมื่อหน่วยงานราชการได้ข้อมูลแล้วไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหา หรือช่วยเหลือไม่ทั่วถึงไม่เท่าเทียม คือ ประชาชนบางส่วนได้รับการดูแลให้ความช่วยเหลือและบางส่วนไม่ได้รับการดูแลและช่วยเหลือเท่าที่ควร

4. ประชาชนบางคนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่และภารกิจของบัณฑิตอาสา หรือการพูดคุยกับประชาชนที่นับถือต่างศาสนา กัน ทำให้การสำรวจยากยิ่งขึ้น

5. ในการเก็บข้อมูลที่ต้องให้มีการลงลายมือชื่อผู้รับการแนะนำ ประชาชนจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการลงลายมือชื่อ เพราะอ้างว่าไม่ได้รับผลประโยชน์แก่ตัวเองแต่อย่างใด

6. เวลาในการสัมภาษณ์มีจำกัด เพราะประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ออกไปประกอบอาชีพ ทำให้ ไปแล้วไม่พบ ต้องลงพื้นที่หลายครั้งกว่าจะพบตัว หรือส่วนใหญ่ประชาชนไปทำงานและจะกลับมาในตอนเย็น ซึ่งถ้าหากไปเก็บข้อมูลในตอนเย็นก็เสี่ยงต่ออันตราย

7. บัณฑิตอาสาต้องช่วยงานของอำเภอ ซึ่งมีงานเยอะ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสำรวจข้อมูล

8. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจคำถามที่ซับซ้อน รวมทั้งคำถามในแบบสำรวจบางข้อไม่เหมาะสมกับสภาพในพื้นที่ ทำให้ชาวบ้านไม่เข้าใจคำถาม และไม่กรอก จึงได้แบบสำรวจ ที่ไม่สมบูรณ์ ต้องกลับไปสำรวจซ้ำอีก

9. ไม่มีอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเก็บข้อมูล ได้แก่ กล้องถ่ายรูป พรีนเตอร์สี

10. ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและหน่วยงานประจำตำบลมากเท่าที่ควร

11. ต้องใช้เวลาในการอธิบายแบบสำรวจก่อนขอข้อมูลนานมาก เพราะประชาชนเกรงว่าจะนำข้อมูลไปใช้ในทางไม่ดี หรือนำความลับไปใช้ จึงไม่ค่อยให้ข้อมูล

**ด้านการจัดทำแผนงาน / โครงการ / กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
แรงงานในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ**

1. ประชาชนมีความต้องการไม่เหมือนกัน บางคนต้องการโครงการนี้ แต่อีกคนหนึ่งต้องการอีกโครงการ ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน

2. ในพื้นที่มีบัณฑิตอาสาจำนวนน้อยราย จึงยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้
3. บัณฑิตอาสาขาดประสบการณ์เฉพาะเรื่องการจัดทำโครงการ
4. ด้านเวลาเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม ทำสวน ไม่ค่อยมีเวลาที่ตรงกัน จึงลำบากมากในการจัดเวลาให้ในการจัดอบรม ส่วนหน่วยงานที่ติดต่อให้ไปทำการฝึกอบรมก็มีเวลาไม่ตรงกันกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ลักษณะของประชาชนในพื้นที่ยังไม่เห็นความสำคัญที่จะร่วมกันทำโครงการ
5. ไม่มีงบประมาณสนับสนุน หรือมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการฝึกอาชีพของประชาชน รวมทั้งระยะเวลาการฝึกสั้นเกินไป
6. เมื่อมีการเสนอความต้องการฝึกอาชีพแล้วชาวบ้านต้องการการตอบสนองอย่างรวดเร็ว แต่ภาครัฐไม่สามารถทำได้ทันที ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในตัวบัณฑิตอาสาและกระทรวงแรงงานด้วย
7. ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากโครงการไม่มีความต่อเนื่องและขาดผู้ดูแลอย่างจริงจัง

ด้านการประสานแผนงาน / โครงการด้านแรงงานในแผนปฏิบัติการของ อปท.

1. การเข้าไปประสานระหว่างบัณฑิตอาสา กับองค์การบริหารส่วนตำบลค่อนข้างล่าช้า บัณฑิตอาสายังไม่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ยังไม่เข้าใจและยังไม่เห็นความสำคัญของบัณฑิตอาสาสมัคร ทำให้ยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่
2. เรื่องการอนุมัติงานโครงการ/กิจกรรม อยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้น ลักษณะการตัดสินใจจากข้างบนลงล่าง
3. อำเภอยังไม่มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัคร
4. ขาดแคลนอุปกรณ์ในการทำงาน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร กล้องถ่ายรูป ฯลฯ ทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน
5. จะมีช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความหวาดระแวงในจุดนี้ ต่างคนต่างหวาดระแวงต่อกันจึงเป็นอุปสรรคในการผลักดัน จึงต้องแก้ไขในจุดนี้ก่อน
6. อำเภอมิได้เปิดโอกาสให้บัณฑิตอาสาสมัคร มีส่วนร่วมกับเวทีประชาคม

ด้านการประสานและร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงานในการนำบริการพื้นฐานของกระทรวงแรงงานไปบริการให้แก่ประชาชน

1. ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากบางพื้นที่เป็นพื้นที่สีแดง ทำให้ไม่สามารถเข้าไปพูดคุยกับชาวบ้านได้
2. บางครั้งอาสาสมัครแรงงานไม่อยากทำเพราะไม่มีค่าตอบแทนในการทำหน้าที่ในจุดนี้
3. ขาดสถานที่ที่จะใช้เป็นศูนย์กลางการประสานงานกับอาสาสมัครแรงงาน
4. ขาดวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ สำหรับการจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์
5. สำหรับการจ้างงานเร่งด่วนนั้น บางครอบครัวก็ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ จึงทำให้ผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ ได้รับความช่วยเหลือไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้านและทุกครัวเรือน
6. การบรรจุนั้นไม่ตรงกับวุฒิ อยากได้เงินเดือนสูง อยากได้งานในพื้นที่แต่ส่วนใหญ่จะต้องออกมาทำนอกพื้นที่

2. ปัญหาและอุปสรรค เรื่อง การขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน

ในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่พื้นที่ระดับตำบล / หมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน และ / หรือสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายด้านแรงงานในการขับเคลื่อนภารกิจนี้ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความเสี่ยงในเรื่องความไม่สงบ ซึ่งในการขยายเครือข่ายด้านแรงงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นี้ได้มอบหมายให้อาสาสมัครดำเนินการ 3 เรื่อง ได้แก่

1. การสร้างเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ กับอาสาสมัครแรงงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

2. การจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

3. การอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

ในการปฏิบัติการกิจเหล่านี้มีปัญหและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

ด้านการสร้างเครือข่ายด้านแรงงาน

1. ประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับงานอาสาสมัครแรงงาน เนื่องจากไม่มีค่าตอบแทน เห็นว่ามีบัณฑิตอาสาสมัครทำอยู่แล้ว ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเป็นอาสาสมัครแรงงาน ไม่เข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ของกระทรวงแรงงาน ก็อาจจะทำให้ล่าช้าไปในจุดนี้ แต่เมื่อได้มีการอธิบายก็ทำให้ประชาชนได้รู้ และได้มีการเข้ามาสมัครเป็นอาสาสมัครแรงงานในหมู่บ้าน เป็นอาสาสมัครหลาย ๆ หน่วยงาน

2. ประชาชนไม่ค่อยสนใจข่าวสารและไม่ค่อยสนใจกับอาสาสมัครเนื่องจากมีหน่วยงานของรัฐมาทำอยู่แล้ว

3. บัณฑิตอาสายังไม่เข้าใจชัดเจนเรื่องการสร้างเครือข่าย ทำให้ต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มสำหรับบัณฑิตอาสา

4. บางหมู่บ้านเข้าไปปฏิบัติงานลำบากเพราะเป็นพื้นที่เสี่ยง ชาวบ้านจะไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ไว้วางใจ

5. ประชาชนและหน่วยงานของรัฐเองยังไม่รู้จักและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ความสำคัญของบัณฑิตอาสา ทำให้การทำงานของบัณฑิตอาสายังติดขัดอยู่บ้าง

ด้านการจัดตั้งอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม

1. เนื่องจากอาสาสมัครแรงงานไม่มีค่าตอบแทนให้ ฉะนั้นการที่จะหาคนเข้ามาเป็นอสร. จึงต้องใช้เวลา เพื่อให้ได้คนที่สมัครใจจริง ๆ

2. เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความกลัวและหวาดระแวง ต้องใช้เวลาเพื่อการตัดสินใจสมัครเป็นอาสาสมัครแรงงาน

3. ประชาชนในพื้นที่ ไม่ค่อยให้ความสนใจสมัครเป็นอาสาสมัครแรงงาน เพราะว่าบัณฑิตอาสาสมัครแรงงานอยู่แล้ว และมีค่าตอบแทน เงินเดือน ค่าจ้าง ส่วนอาสาสมัครแรงงานไม่มีค่าตอบแทนให้ บางกลุ่มไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ เช่น การเดินทาง การสูญเสียรายได้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องไปประกอบอาชีพ (ทำสวนยาง) ประชาชนในหมู่บ้านมีรายได้ทางเศรษฐกิจดี จึงไม่มีความสนใจที่จะสมัครเป็นอาสาสมัครแรงงาน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพประจำอยู่

4. ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการที่จะแต่งตั้งอาสาสมัครแรงงานประจำหมู่บ้านให้ครอบคลุม บางหมู่บ้านอาสาสมัครแรงงานอยากได้เงินเดือน

ด้านการอบรมให้ความรู้ / แนะนำ / นิเทศงานแก่อาสาสมัครแรงงาน

1. มีปัญหาเป็นบางครั้งกับการนัดรวมกลุ่ม อาสาสมัครแรงงานเพื่อชี้แจงการทำงาน เพราะต่างคนมีหน้าที่การงานที่รับผิดชอบอยู่ หรือมีภารกิจส่วนตัว ทำให้ไม่มีเวลาว่าง ไม่สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องเพราะว่ามีอาชีพประจำอยู่แล้ว

2. อาสาสมัครแรงงานไม่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่เพราะเสียเวลาในการประกอบอาชีพและไม่มีค่าตอบแทนให้

3. อาสาสมัครแรงงานยังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

3. ปัญหาและอุปสรรค เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้อาสาสมัครแรงงาน

การเสริมสร้างอาสาสมัครแรงงานให้เข้มแข็ง และสามารถพัฒนาตัวเองเป็นแกนนำอาสาสมัครแรงงานให้ครอบคลุมทุกตำบล / หมู่บ้าน จะช่วยให้ภารกิจและบริการด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานสามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ตรงตามความต้องการของประชาชน และกระทรวงสามารถบรรลุผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ได้มากยิ่งขึ้น ในการปฏิบัติภารกิจเหล่านี้มีปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจเท่าใดนัก ทำให้มีอาสาสมัครแรงงานไม่ครบทุกหมู่บ้าน จึงไม่สามารถจัดตั้งแกนนำอาสาสมัครแรงงานได้
2. การรับสมัครด้วยความสมัครใจอาจจะหาคนยาก จะต้องเข้าไปพบปะและอธิบายในพื้นที่ที่ยังไม่มีอาสาสมัครแรงงานบ่อย ๆ ก็จะทำให้มีอาสาสมัครแรงงานเพิ่มขึ้น
3. ประชาชนไม่ค่อยไว้วางใจ ไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับงานด้านอาสาสมัครแรงงานขาดความเข้าใจในการทำงานของอาสาสมัครแรงงาน และต้องการค่าตอบแทน ไม่มีค่าตอบแทนหรือค่าเสียเวลาให้กับอาสาสมัครแรงงาน จึงทำให้ไม่มีแรงงานสนใจในการทำงาน
4. เนื่องจากอาสาสมัครแรงงานบางคนไม่มีเวลาว่างที่ตรงกัน จึงเป็นปัญหาที่จะรวมกลุ่มได้
5. ผู้สนใจจะเข้ามาเป็นอาสาสมัครแรงงานยังไม่ส่งหลักฐานตามที่ระบุไว้ จึงไม่สามารถแต่งตั้งได้
6. อาสาสมัครแรงงานบางคนยังไม่สามารถทำงานร่วมกับบัณฑิตอาสาได้อย่างเต็มที่เนื่องจากว่ามีงานที่ทำเป็นประจำอยู่แล้ว และบางคนก็ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครให้กับหลายหน่วยงาน เช่น อาสาพัฒนาชุมชน ครู กศน. และ อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น
7. อาสาสมัครแรงงานยังขาดความเชื่อมั่นในตัวของบัณฑิตอาสา เนื่องจากว่าเป็นเพียงลูกจ้างเท่านั้น
8. ภารกิจของบัณฑิตอาสาและอาสาสมัครยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอื่น ๆ

นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น ทั้ง 3 ด้าน บัณฑิตอาสาสมัครมีปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป เช่น ด้านการเดินทาง ด้านอุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน ฯลฯ ดังนี้

1. ปัญหาด้านบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัคร

- การที่ให้บัณฑิตอาสาสมัครอยู่กับปลัดอำเภอประจำตำบลนั้น ต้องทำงานหลาย ๆ ด้าน ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงแรงงานนั้นเป็นไปอย่างไม่เต็มที่เท่าที่ควร อีกทั้งปลัดอำเภอประจำตำบลไม่เข้าใจบทบาทภารกิจของบัณฑิตโดยแท้จริง โดยเข้าใจว่าบัณฑิตต้องทำงานช่วยปลัดอย่างเดียว ทำให้บัณฑิตไม่ค่อยมีเวลาที่จะลงพื้นที่มากนัก

- บัณฑิตอาสาสมัครมีพื้นที่รับผิดชอบกว้าง จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่

- บทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัคร ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งประชาชนยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาสมัครอย่างแท้จริง เพราะประชาชนในพื้นที่คิดว่าเป็นเพียงบัณฑิตอาสาสมัคร คงช่วยอะไรไม่ได้เต็มที่ เนื่องจากปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นปลัดทะเบียนไม่ได้ลงพื้นที่ร่วมกับบัณฑิตอาสาสมัคร จึงไม่ทราบปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เท่าที่ควร

- หน่วยงานที่ไม่ใช่สังกัดกระทรวงแรงงาน เรียกไปช่วยงานของหน่วยงานนั้น งานในหน้าที่ของบัณฑิตจึงทำไม่ได้เต็มที่

2. ช่วงอายุสัญญาจ้างใกล้จะหมดสัญญาจึงทำให้การทำงานมีความกังวลในเรื่องการตกงาน อยากให้มีการทำสัญญาเพิ่มอย่างต่อเนื่องเพื่อความต่อเนื่องของงานด้านแรงงานต่อไป

3. ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งของบัณฑิตอาสาสมัคร และอาสาสมัครแรงงาน เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ โดยเฉพาะของอาสาสมัครแรงงาน ซึ่งไม่มีให้บางครั้งเราขอให้อาสาสมัครแรงงานช่วยในการสำรวจหรือประชาสัมพันธ์งานของบัณฑิตอาสา บัณฑิตอาสาสมัครก็ต้องแสดงน้ำใจ โดยให้ค่าใช้จ่าย ค่าน้ำมันบ้างในบางครั้งเพื่อตอบแทนน้ำใจในการเสียเวลาของเขา

4. ปัญหาด้านแบบการรายงาน บางครั้งเป็นคำถามเดิม ๆ แต่คนละหน่วยงาน และบัณฑิตอาสาสมัครจะได้รับไม่ตรงกัน ทำให้ต้องไปถามข้อมูลซ้ำในเวลาไล่เลี่ยกัน ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย

5. ปัญหาด้านพื้นที่ดำเนินการ ควรจะมีสำนักงานในตำบลและกำหนดเนื่อหางานให้แก่บัณฑิตอาสาโดยชัดเจน การลงพื้นที่เมื่อเก็บข้อมูลบางครั้งชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือ จึงต้องใช้

เวลานาน ในการชี้แจงให้ชาวบ้านทราบถึงหลักการทำงานของบัณฑิตอาสาสมัครและวัตถุประสงค์ของกระทรวงแรงงาน

6. ปัญหาด้านการเดินทางเข้าทำงานมีความเสี่ยงภัยและมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น (พื้นที่สีแดง) หรือพื้นที่ห่างไกล หรือที่เปลี่ยนบัณฑิตอาสาสมัครไม่สามารถเข้าพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนขาดโอกาสที่จะได้ข้อมูลอย่างเต็มที่ ในบางครั้งต้องเดินทางเข้าหมู่บ้านคนเดียว ทำให้ไม่สามารถเข้าไปทั่วทุกพื้นที่ เพราะมีความเสี่ยงเกินไปและการเดินทางค่อนข้างลำบาก ทำให้ล่าช้าและยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล

7. ปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น

- ในบริเวณพื้นที่ประชาสัมพันธ์เอกสารของกระทรวงแรงงานตามสถานที่ต่าง ๆ อาจจะไม่เป็นที่จุดเด่นเท่าใด ทำให้ประชาชนชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสนใจ จึงควรมีเครื่องมืออุปกรณ์ในการจัดทำสถานที่ประชาสัมพันธ์ของกระทรวงแรงงาน

- ต้องใช้เงินส่วนตัวในการจัดทำแผ่นพับเอกสาร สำหรับแจกจ่ายให้แก่ประชาชน เพราะไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ให้

8. ปัญหาด้านการขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ไม่มีกล้องถ่ายรูปสำหรับบันทึกภาพไว้เป็นหลักฐานในการออกสำรวจข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ มีไม่เพียงพอกับจำนวนบุคลากรในหน่วยงานทำให้การรายงานผลสรุปต่าง ๆ อาจล่าช้า

9. ปัญหาด้านการสื่อสาร

- บางครั้งประชาชนไม่ค่อยทำความเข้าใจบทบาทเท่าที่ควร และปิดกั้นตัวเองไม่อยากจะยอมรับข้อมูล

- ศาสนา และภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจมากพอสมควร และบางครั้งต้องให้เพื่อนเป็นล่าม

10. ด้านการทำงาน ประชาชนในพื้นที่คิดว่าบัณฑิตอาสาขาดความต่อเนื่องในการทำงานและความไม่แน่นอนของโครงการ

11. ด้านการรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน การรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนนั้นต้องมีลายเซ็นปลัดประจำตำบลประกอบกับผลงาน ซึ่งมีปัญหาอยู่ว่าปลัดประจำตำบลไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

12. บางพื้นที่ผู้นำชุมชนมีความขัดแย้งกัน ทำให้การลงพื้นที่มีปัญหาและอุปสรรคหรือบางพื้นที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง

13. การพูดคุย ประชาสัมพันธ์ การแนะนำ เป็นเรื่องยากที่ชาวบ้านจะเข้าใจได้ครั้งเดียว (ประชาชนให้ความร่วมมือน้อย) งานนี้เป็นงานใหม่ต้องใช้เวลาที่จะสร้างการยอมรับจากประชาชน แต่งานนี้จ้างเพียงปีเดียว

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติการกิจของบัณฑิตอาสาสมัคร และของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 จังหวัด คือ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา และสงขลา (4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเทพา จะนะ สะบ้าย้อย และนาทวี) โดยแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตอาสาสมัคร

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานผู้ประเมิน

1. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตอาสาสมัคร

1. ควรมีหน่วยงานของกระทรวงแรงงานประจำแต่ละอำเภอ เป็นหัวหน้าโดยตรง เพื่อจะได้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับงานของกระทรวงแรงงานโดยตรง และให้มีหัวหน้าการปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดเพียงหน่วยงานเดียว มีสถานที่ทำงานเฉพาะให้บัณฑิตในอำเภออยู่ด้วยกัน เพื่อที่ได้ช่วยกันทำงานได้เต็มที่ คือมีที่ให้บัณฑิตได้นั่งประชุมเรื่องราวต่าง ๆ ได้ เมื่อประชาชนมาติดต่อจะได้สะดวก และมาหาบัณฑิตโดยตรงได้

2. อยากรให้หน่วยงานการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้กับกลุ่มเยาวชนหรือกลุ่มสตรีและอื่น ๆ มีกิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มรายได้เข้าสู่ครอบครัว

3. อยากรให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการต่อสัญญาจ้างอีกปีหนึ่งถ้าเป็นไปได้อยากให้มีการจ้างต่อไปเรื่อย ๆ ให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานกับประชาชน และ ประเมินงานเป็นไตรมาส และอยากขอให้เพิ่มบัณฑิตฯ อีกตำบลละ 1 คน เพื่อที่จะช่วยกันลงพื้นที่ด้วยกันและทำให้เข้าถึงทุกพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

4. ในการขอความร่วมมือประชาชนเพื่อสอบถามข้อมูล น่าจะมีของที่ระลึกเป็นสมุดดินสอ หรือสัญลักษณ์ของกระทรวงแรงงานเพื่อให้ประชาชนเกิดความประทับใจ

5. ควรสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติงานของทั้งบัณฑิตอาสาสมัคร และอาสาสมัครแรงงาน ได้แก่

- ค่าน้ำมันรถ ค่าพาหนะเดินทางให้กับอาสาสมัครแรงงาน
- ค่าน้ำดื่มในการจัดประชุมอาสาสมัครแรงงาน
- ค่าใช้จ่ายจัดทำบอร์ดของแต่ละชุมชน

- ค่าเสี่ยงภัย เพื่อชดเชยเรื่องความมั่นคงในการทำงาน
- ค่าตอบแทนให้กับเครือข่ายอาสาสมัคร
- ค่าโทรศัพท์
- ค่าเบี้ยประชุม
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าถ่ายเอกสาร ค่าล้างอัดรูปภาพ เป็นต้น

6. อยากให้มีสำนักงานในหมู่บ้านที่เป็นของบัณฑิตอาสาสมัครได้ปฏิบัติงานและสร้างขอบข่ายของงานอย่างที่บัณฑิตถนัด

7. การทำงานในพื้นที่เป็นการเสี่ยงมากเกินไป เนื่องจากเป็นพื้นที่สีแดง ต้องการความระมัดระวังและความปลอดภัยให้มั่นคงมากกว่านี้

8. ควรจัดให้มีการประชุมบัณฑิตอาสาสมัครกับอาสาสมัครแรงงานในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงแรงงาน / ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการถึงแนวทาง หลักการทำงานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ถ้ามีโครงการจ้างงานเร่งด่วน อยากให้กระทรวงแรงงานจ้างอาสาสมัครแรงงานในการขับเคลื่อนภารกิจระดับหมู่บ้าน/ตำบล

10. เมื่อได้ข้อมูลถึงความต้องการของประชาชนแล้ว อยากให้แก้ไขปัญหาและสนองความต้องการอย่างรวดเร็ว

11. ให้ทำบอร์ดขนาดใหญ่ของกระทรวงแรงงานในพื้นที่ตำบลเพื่อที่จะปิดประกาศและประชาสัมพันธ์งานของกระทรวงแรงงาน

12. ปรับปรุงในเรื่องแบบสำรวจต่างๆ ควรที่จะต้องให้กระชับเข้าใจง่าย ตัดบางคำถามที่ไม่จำเป็น ให้ถามเท่าที่แรงงานจะใช้ประโยชน์ หรืออาจขอข้อมูลที่ซ้ำเพื่อสะดวกในการที่จะสอบถามแต่ละครัวเรือน / พื้นที่ และควรแจ้งการขอข้อมูลล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เช่น การต้องการขอรายชื่อ เลขประจำตัวประชาชน ซึ่งชาวบ้านจะเข้าสวนยางไม่มีใครอยู่บ้าน

13. ทำหนังสือขออนุญาตถึงประธานชุมชนเพื่อที่จะง่ายต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของบัณฑิตและงานของกระทรวงแรงงานก็จะมีประสิทธิภาพ

14. ต้องการให้มีบัณฑิตอาสาสมัครประจำเฉพาะตำบล(อบต.) ไม่ต้องมาประจำอำเภอ

15. อยากให้มีอาสาสมัครแรงงานประจำอำเภอ

16. ควรแจ้งจุดประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการหรือแผนงานที่ให้นักบัณฑิตปฏิบัติงานให้ชัดเจนมากกว่านี้เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

17. ควรให้บัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัครแรงงานมีบทบาทหน้าที่ที่เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่านี้ เพราะคนในพื้นที่จะไม่ค่อยมีความศรัทธาในบัณฑิตอาสาสมัครและอาสาสมัคร

18. เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้บัณฑิตอาสาสมัคร อยากให้มีการฝึกอบรมเทคนิคการโน้มน้าวให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของบัณฑิตอาสา

19. อยากได้ความร่วมมือจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และภายนอก ทำให้งานไปได้ดียิ่งขึ้น ควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง (ชาวบ้านอยากได้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ ตลาด และการติดตาม)

20. ประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของบัณฑิตอาสาฯ รวมทั้งงานของกระทรวงแรงงาน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีการเปิดตัวบัณฑิตอาสาฯกับคนในตำบลอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้รับรู้ ทำให้เกิดการยอมรับ ให้ความสำคัญ เห็นประโยชน์ของงาน และให้ความร่วมมือกับบัณฑิตอาสาฯเพื่อให้บรรลุผลในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสาฯ

21. จัดตั้งศูนย์แรงงานระดับตำบลและอำเภอ หรือจัดตั้งสำนักงานหรือศูนย์ประสานงานบัณฑิตอาสาฯประจำอำเภอขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบัณฑิตอาสาฯด้วยกันเอง และประชาชนที่มาติดต่อขอใช้บริการจากกระทรวงแรงงาน

22. ต้องการให้มีศูนย์ประสานงานของอาสาสมัครแรงงานในตำบลด้วย

23. ควรบรรจุตำแหน่งบัณฑิตอาสาสมัครเป็นพนักงานราชการ

2. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานผู้ประเมิน

นอกจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตอาสาสมัครแล้ว หน่วยงานผู้ประเมินยังมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูล Profile ครั้วเรือน ภารกิจนี้เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านแรงงานของกระทรวงแรงงาน ทำให้กระทรวงแรงงานได้ทราบฐานข้อมูลแรงงาน ได้แก่ การมีงานทำ การว่างงาน และอื่น ๆ เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานต่าง ๆ ต่อไป ดังนั้น จึงควรนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาประมวลผลและวิเคราะห์ และนำไปใช้ประกอบการวางแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาด้านแรงงานเฉพาะพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาด้านแรงงานตรงจุดมากที่สุด

2. การออกปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความไม่สงบ (พื้นที่สีแดง และสีเหลือง) บัณฑิตอาสาสมัครควรเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน โดยควรทำงานเป็นทีม คือ กำหนดปฏิทินการทำงานของอำเภอ อาจทำเป็นรายเดือน หรือรายสัปดาห์ก็ได้ และให้ลงพื้นที่พร้อมกันเป็นกลุ่ม เพื่อความปลอดภัย และยังช่วยในเรื่องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักการ KM (Knowledge Management) อีกด้วย

3. ควรกำหนดแผนการดำเนินงาน (Gantt Chart) ของบัณฑิตอาสาสมัครในพื้นที่เป็นกรอบการทำงานกว้าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตอาสาสมัครแต่ละพื้นที่สามารถวัดผล และประเมินผลการทำงานได้ภายใต้กรอบเดียวกัน